

නිදහස් ශ්‍රී ලංකාවේ ඉඩම් ප්‍රතිපත්තිය සහ කෘෂිකාර්මික වෙනස් වීම*

පී. ජේ. ගුණවර්ධන

නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ බලයට පත් වූ රජයන් විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ඉඩම් පැවරීමේ වැඩ පිළිවෙලවල්, ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ සහ අද ගොවි ප්‍රතිසංස්කරණය හා එමගින් වෙනස් වෙමින් පවතින කෘෂිකාර්මික සබඳතාවයන් කෙරෙහි ඇති වූ බලපෑම මෙම අධ්‍යයනය තුළින් විමර්ශනයට හසු කෙරේ. බ්‍රිතාන්‍යය යටත් විජිත ආණ්ඩුවේ ඉඩම් ප්‍රතිපත්ති වල ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ඇති වූ ප්‍රධාන නිෂ්පාදන මාර්ග දෙක වූ වතු කෘෂිකර්මය හා දේශීය ආහාරබෝග නිෂ්පාදන ආශයන් කෙරේ මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ වලින් සැලකිය යුතු වෙනසක් සිදු වූ බවක්ද දක්නට නොලැබේ. තවද එමගින් ගැමි සුළු පරිමාණ ඉඩම් හිමියන්, අද ගොවියන් සහ ඉඩම් අතිමි ශ්‍රමිකයන්ගේ ප්‍රශ්න විසදීමේලා සැලකිය යුතු සේවාවක් ඉටු වූ බවක් ද නොපෙනේ. එසේ වුව ද ජනාකීර්ණ තෙත් කලාපයේ ගොවිජන ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධන වෙමින් පැවැති ඉහතත් නොසන්සුන් කාවය මහනැරලිමේලා වියලී කලාපයේ ඇති කරන ලද ගොවි ජනපද ව්‍යාපාර මගින් සැහෙන සේවයක් සිදු විය. එහෙත් ග්‍රාමීය කෘෂිකර්මය තුලට මහා පරිමාණයේ පෞද්ගලික ව්‍යවසාය හා ප්‍රාග්ධන ලබා ගැනීමේ අරමුණින් වියලී කලාපයේ ඉඩම් බෙදීම පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති වල මෑත දී ඇති කරන ලද වෙනස් වීම් නිසා ග්‍රාමීය රැකියා විදුකත්තියේ සහ ඉඩම් හිමිකම් ව්‍යුහයේ අසමතුලිත තාවයන් තව දුරටත් වර්ධනය වීමට ඉඩ ප්‍රස්ථා ඇති බව පෙනේ.

හැඳින්වීම

1972 සහ 1975 ඉඩම් ප්‍රතිසංකරණවලට පෙර පවා ශ්‍රී ලංකාවේ ඉඩම් අයිතිය දිගු කාලයක් තුල ප්‍රධාන වශයෙන් රාජ්‍ය අංශය සතුව පැවතුනි. එවැනි රාජ්‍යමය ඉඩම් අයිතියක් සඳහා අවශ්‍ය මූලික නිත්‍යානුකූල පදනම බ්‍රිතාන්‍යය යටත් විජිත වාදී රජය විසින් පනවන ලද අණ පනත් මගින් සපයන ලදී. ස්ථීර වශයෙන් පදිංචිව නොසිටි අයිතිය ඔප්පු කළ නොහැකි වූ රටේ සියළුම ඉඩම් 1940 අංක 12 දරණ ඉඩම් රාජ්‍ය අනවසර පිළිබඳ කෙටුම්පත යටතේ රජයේ දේපල බවට පත් විය. මේ අනුව ගම් පුළුල් කිරීම සඳහා යොදාගත හැකි ග්‍රාමීය තණබිම්, හේන් සහ අනිකුත් සියළු ඉඩම් රාජ්‍ය දේපල බවට පත් විය. රජය 1879 මුඩුබිම් පනත මගින් රාජ්‍ය ඉඩම් විවිධ අරමුණු සඳහා ක්‍රමවත්ව මිනුම් කරලීම සඳහා ඉඩ ප්‍රස්ථා ලබා දීම ඉඩම් වෙන් කරලීමට උපකාර විය. මෙම පියවර නිසා වතු වගාව සඳහා ඉදිරිපත් වූ දේශීය සහ විදේශීය ධනාත්තීන්ට ඉඩම් විකිනීමට මෙයින් විශාල පහසුවක් සැලසුනි. ප්‍රාග්ධන හිමි ආයෝජකයන්ට ඉල්ලුම් කළ හැකි වුව ද සුළු ගොවීන්ට ගෙවිය නොහැකි ඉහළ ම මිල ගණන් වලට මෙම ඉඩම් විශාල ඒකක වශයෙන් විකුණනු ලැබීය. මෙහි ප්‍රතිඵලය වූයේ උඩරට ගොවීන් ඉඩම් අහිමිකම සහ සේවා විසුකති යන ප්‍රශ්ණ දෙකට මුහුණ පෑමය. (ලංකාණ්ඩුව 1951: සර්කර් සහ තම්බසියා 1957)

1916 දී සින්තක්කර ඉඩම් විකිනීම අහෝසි කල අතර, ඒ වෙනුවට බදු ක්‍රමයක් ආරම්භ කරන ලදී. 1920 දී මේ ක්‍රමය වෙනුවට, තෝරා ගන්නා ලද "මධ්‍යම පංතික" ලාංකිකයන්ට සහ ගොවියන්ට රාජ්‍ය ඉඩම් බෙදීමේ සැලසුමක් ඉදිරිපත් කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, දිවයිනේ වාසය කරන සමස්ථ ජනතා ව වෙනුවෙන් රාජ්‍ය ඉඩම් රජයේ අයිතිය යටතේ තබාගත යුතු බවක් සහ ප්‍රජාවගේ අවශ්‍යතාවයන්ට අනුව ඉඩම් බෙදීමේ යුතු බවත් 1927 ඉඩම් කොමිසම

* පරිවර්තනය: එල්. ඩී. අයි. විජේතුංග

විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. තෙත් කලාපයේ ඉඩම් අහිමි ජනතාවට උපකාර කිරීමේ අරමුණින් ගැමියන්ට ඉඩම් හිමි විය යුතු ය.' යන සංකල්පය යටතේ පසු කාලයේදී වියළි කලාපයේ පිහිටුවනු ලැබූ ජනපද යෝජනා ක්‍රම සඳහා මූලික අඩිතාලම මේ තුළින් නිර්මාණය විය.

වියළි කලාපයේ ගැමි ජනපද පිහිටුවීමේ ක්‍රියාවලිය කඩිනම් කරනු ලැබූ ඉතා වැදගත් නීති කෘතිය වූයේ 1935 ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනතයි. මෙම පනත යටතේ තෝරාගත් ගැමියන් අතර ඉඩම් බෙදා දෙනු ලැබූයේ නිත්‍ය බදු පදනමක් මතය. රජයේ අවසරයක් නොමැතිව මෙම ඉඩම් විකිනිය නොහැකි වූ අතර ඉඩම් භුක්ති විඳින්නා විසින් තම අනුප්‍රාප්තිකයා නම් කළ යුතු විය. විකිනීම තුළින් ඉඩම් අහිමි වීම සහ උරුමයෙන් ජනපද ඉඩම් කට්ටිවීම වැළැක් වීම මෙම ක්‍රියාමාර්ගයේ අරමුණ විය.

වියළි කලාපයේ ජනපද පිහිටුවීමේ මෙම ක්‍රියාවලිය 1939 දක්වා එතරම් වෙගවත් ලෙස ක්‍රියාත්මක නො විය. මෙම වර්ෂයේ දී ආරම්භ කරන ලද ඉඩම් බෙදා දීමේ නව ප්‍රතිපත්තිය වන රජයේ වැඩ පිළිවෙලවල් යටතේ නිවාස පහසු කම් සහ ගොවිපල සේවා පහසුකම් සැපයීමට අරමුණු කොට තිබුණි. ජනපදකයින්ට ගොවිපල සේවා සහ නිවාස පහසුකම් සපයා දීම රාජ්‍ය වැඩ පිළිවෙලවල් අරමුණු කොට තිබුණේ මෙම වර්ෂයේ හඳුන්වා දෙනු ලැබූ ඉඩම් බෙදා දීමේ නව ප්‍රතිපත්තිය යටතේ ය. මෙමගින් පාද ව්‍යුහමය සංවර්ධනය කිරීම මෙන්ම වාරිමාර්ග ආකෘතින් තඩත්තු කිරීම හා වැඩි දියුණු කිරීමේ රජයේ වගකීමක් බවට පත්විය.

1948 නිදහසින් පසුව ශ්‍රී ලංකාවේ බිහි වූ සෑම රජයක්ම ඉඩම් බෙදාදීමේ ප්‍රතිපත්තියේ වෙනස්කම් කීපයක් කළ අතර ඉඩම් සහ අදාලවී ප්‍රතිසංස්කරණ මාලාවක් ක්‍රියාත්මක කරනලදී. මෙම ප්‍රතිපත්ති සහ වැඩ සටහන් ගොවිජන සම්බන්ධතාවල වෙනස්වීම් ඇති කරලීමේලා හේතු විය. මේ ලිපියේ මිළඟ කොටස් වල අරමුණ වන්නේ මෙම ප්‍රතිපත්තිවල වෙනස්කම් සහ ඒවායින් ගොවිජන ක්ෂේත්‍රයේ වෙනස්කම් පිළිබඳව ඇති වූ බලපෑම් විමර්ශනය කිරීමයි. විමර්ශනයට ලක් කරන වකවානු අවස්ථා කීපයකට බෙදා ඇත. එනම් 1948-1971, 1972-1977 හා 1977-1980 දක්වා යනුවෙනි. ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණය සහ කෘෂි කර්මයේ ශ්‍රම සබඳතාවයන් ගේ වෙනස්කම් වෙනත් මාතෘකා යටතේ සාකච්ඡා කරනු ලැබේ.

ඉඩම් ප්‍රතිපත්තිය සහ ඉඩම් බෙදා දීම 1948-1871

1950-51 උඩරට ගැමි කොමිෂම (1951 ලංකා ආණ්ඩුව) සහ ජාතික පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රී වරුන් නිදහසට පෙර සිටම වතු ජනසතු කළ යුතු යැයි දැඩි උද්ඝෝෂණයක් දියත් කළහ. විදේශිකයන්ට හිමි තේ සහ රබර් වතු ක්‍රමානුකූලව ශ්‍රී ලංකා කොමිපැනි සහ පුද්ගලයින්ගේ පාලන යටතක කිරීම මෙම උද්ඝෝෂණ වලට වක්‍ර ලෙස හේතු විය. මෙම තත්ත්වය ගැන ලෝක බැංකුව තම නොසතුටු බව දක්වන්නේ මෙසේය. "විදේශිකයන්ට හිමි තේ සහ රබර් වතු වල අයිතිය පැවරීම පසුගිය අවුරුදු 10 හෝ 15 කාලය තුළ නොකඩවා සිදු වෙමින් පවතී. දේශීය වශයෙන් මේ සඳහා උනන්දුව වර්ධනය වීම ස්වාභාවික වන අතර එය දිගුකාලීන වශයෙන් වාසි සහගතවේ. කෙසේ වුවද මේ මගින් වතු වල කාර්යක්ෂමතාවය අඩාල වීම මෙන්ම කුඩා කොටස්වලට බෙදීයාමෙන් ඒවායේ පරිභානියටත් හේතු වූ බැව් ඇතැම් ලාංකික නිරීක්ෂකයන් විසින් පෙන්වා දී ඇත. මේ අනුව මෙවැනි පවරා ගැනීම්වල කෙරෙන වැඩ පිළිවෙලවල් සැලසුම් කිරීමෙන් වලකින ලෙස රජයට අපි අවධාරනය කරමු. එම ක්‍රියාවලිය නිරායාසයෙන් සිදුවීමට ඉඩ හැරිය යුතු අතර සිය ව්‍යවසාය සහ ශක්තිය මගින් මෙම වතු නිර්මාණය කිරීම වෙනුවෙන් ප්‍රතිලාභයක් හිමිවිය යුතු ලාංකික නොවන සමාගම්වල අභිලාෂයන් මොට නොකල යුතු ය. (ලෝක බැංකුව 1952 : 15-16)

කෙසේ වෙතත් අද ගොවීන්ගේ ආරක්ෂාව සහ හිමිකම් පිළිබඳ තත්ත්වයන් වැඩි දියුණු කළ යුතු අතර, දේශීය ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික අංශයේ ඉඩම් කට්ටි වීම වැලැක්වීම සඳහා පියවර ගත යුතු යැයි ලෝක බැංකුව විසින් නිර්දේශ කරන ලදී. එයට අමතරව ඉඩම් කට්ටි වල

ප්‍රමාණය සහ වියලී කලාපයේ ජනපදිකයෙකුට ලැබෙන සහනාධාර අඩුකළ යුතු බවද, ලෝක බැංකු කණ්ඩායම විසින් නිර්දේශ කරන ලදී. පවුල් වියල ප්‍රමාණයක් පදිංචි කළ හැකි වන පරිදි ඉඩම් මත බද්දක් පැනවිය යුතු යැයි ඔවුහු තවදුරටත් නිර්දේශ කළහ. දේශීය කෘෂිකර්මය තුළට ප්‍රාග්ධනය සහ ව්‍යවසාය ඇද ගැනීම පිණිස පුද්ගලික අංශය වෙත වාරිමාර්ග 'පහසුකම් සහිත ඉඩම් බදු දිය යුතු යැයි ද ඔවුහු නිර්දේශ කළහ.

1948 සිට 1971 කාල පරිච්ඡේදය තුළ ඉඩම් ප්‍රතිපත්තියේ දුලික වෙනස්කම් සිදු නොවුවද බලයට පත් වූ රජයන් මගින් ඉඩම් පැවරීමේ සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ඉහත දැක් වූ ලෝක බැංකු නිර්දේශයට සාමාන්‍යයෙන් එකඟ වූ බවක් දැක්විය හැකි විය. මේ සමබන්ධයෙන් ඉදිරියේ දී සාකච්ඡා කරනු ලැබේ. 1952 දී ලෝක බැංකු නිර්දේශයන් වල ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් වියලී කලාපයේ ඉඩම් බෙදුදීමේ ප්‍රතිපත්තියේ තවත් වෙනස්කම් සිදු විය. මේ අනුව 1953 දී පුද්ගලයෙකුට හිමිවිය යුතු ඉඩම් කුඹුරු අක්කර පහ සහ ගොඩ ඉඩම් අක්කර දෙක දක්වා අඩු කරන ලදී.

1955 ඉඩම් කොමිසම අදියර තුනකින් යුත් ඉඩම් භුක්ති ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම සහ ජනපද යෝජනා ක්‍රමවල ඉඩම් භාවිතය සැලසුම් කිරීම සඳහා සංවිධානයක් පිහිටුවීම නිර්දේශ කරන ලදී. පළමු අදියරේදී ඉඩම් කට්ටි හිමිකරු දඩ පරීක්ෂණයකට භාජනය කළ යුතු අතර අවුරුදු තුනක කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ ඔහු නාමික බද්දක් ගෙවිය යුතු විය. දෙවැනි අදියරේදී තම ඉඩම් කට්ටිය සංවර්ධනය සඳහා මූලික වශයෙන් දරන ලද ප්‍රාග්ධන වියදම්, කොටස් වශයෙන් ගෙවීමට කැමැති විය යුතුය. තෙවැනි අදියරේදී ඔහුගේ කැමැත්ත පරිදි සියළුම ගෙවීම් නිම කොට ඇත්නම් ඔහුගේ මනාපය පරිදි ඉඩම් කට්ටි විකිණීමේ බලයට ඉඩහරිනු ලැබේ. පොහොසතුන්ට සහ මුදල් ණයට දෙන්නන්ට ඔවුන්ගේ ඉඩම් කට්ටි පැවරීමට ඉඩ ඇති හෙයින් තෙවනුව ඉදිරිපත් කරන ලද නිර්දේශය නො පිළිගන්නා ලදී. එ වැනි පියවරක් ගතහොත්, එය ජනපද යෝජනා ක්‍රමවල පරමාර්ථයන්ට ප්‍රතිවිරුද්ධ වන බව පෙනී ගියේය. එම නිසා ජනපද ඉඩම් එම ජනපදවල පුද්ගලයන් විසින් ම 99 අවුරුදු බදු පදනමක් මත භුක්ති විදිය යුතු යැයි තීරණය කරනු ලැබීය.

1958 සිට ඉඩම් කලින් වෙන්කර දීමේ පදනමක් මත ජනපදවල වල ඉඩම් සංවර්ධන කටයුතු ආරම්භ වීමටත් කලින් ජනපදිකයන් ඒවාට ඇතුළත් කරගනු ලැබීය. ඇලවල් සහ මාර්ග ආදිය ගොඩනැගීම වගා සඳහා ඉඩම් සකස් කිරීම ආදී සියළු කටයුතු මෙම ජනපදිකයන් විසින් ම කළ යුතු වූ අතර ඒ සඳහා ඔවුන්ට ගෙවීමක් කරනු ලැබීය. ඉඩම් එලිපෙහෙලි කළ පසු ජනපදිකයන්ට තම ඉඩම් කට්ටිවල අයිතිය ලබා දෙන ලදී. මෙහි ප්‍රතිඵලය වූයේ ජනපද සඳහා ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීමේ සිසුතාවක් ඇතිවීමයි. ඉඩම් සංවර්ධනය සඳහා ජන පදිකයන් දැක් වූ මෙම සහභාගිත්වය ඔවුන් අතර ආත්ම විශ්වාසය ක් සහ ස්වාධීනත්වයක් ගොඩ නැගීමට හේතු විය. (1971 බැන්සිල්.)

1969 දී මෙම කලින් ඉඩම් කට්ටි වෙන් කර දීමේ ක්‍රමය අහෝසි කළ අතර ඒ වෙනුවට ජනපදිකයන් තෝරා ගැනීම, ඉඩම් සංවර්ධනය සහ පදිංචි කරවීම පිළිබඳ නව යෝජනා මාලාවක් ඇති කරනු ලැබීය. මෙම නව ප්‍රතිශෝධිත ක්‍රමය යටතේ ඉඩම් එළි පෙහෙළි කරනු ලැබූයේ ඉඩම් සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් යොදවන ලද කුලී ශ්‍රමිකයන් විසිනි. ඉන්පසු මෙම ජනපදිකයන් නව යෝජනා ක්‍රමය තුළට රැගෙන විත් මෙම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සපයන ලද තාවකාලික වාසස්ථාන වල පදිංචි කරවනු ලැබීය. ඉන්පසුව තම නිවෙස් ගොඩ නගා ගැනීම සඳහා ඔවුන්ට සහණාධාර සපයන ලදී. මෙම නිවාස ගොඩ නැගීම ජන පදිකයන්ගේ පවුල්වල ශ්‍රමයෙන් කරගත යුතු විය. ජනපදිකයන් තෝරා ගැනීමේ දී ඉඩම් අහිමි වියල පවුල්වලට ප්‍රමුඛතාවයක් මෙයට පෙර දෙනු ලැබුවත්, නව ක්‍රමය යටතේ කෘෂිකාර්මික දැනුම, ගොවිතැන් පිළිබඳ ප්‍රායෝගික දැනුම සහ යහපත් ශරීර සෞඛ්‍යයෙන් යුක්ත වීම ජනපද සඳහා පුද්ගලයන් තෝරා ගැනීමේ දී ප්‍රමුඛ තාවයන් දෙනු ලැබූ මූලික මිනුම් දණ්ඩකි.

මෙලෙස 1930 ගණන් වල අරඹන ලද වියළි කලාපයේ ගොවිජනපද වල මූලික පරමාර්ථ වූයේ :

- (අ) ග්‍රාමීය ගොවියන් පංතියක් වශයෙන් ආරක්ෂා කිරීමත්,
- (ආ) තෙත් කලාපයේ වර්ධනය වෙමින් පවතින රැකියා විද්‍යුක්ති බව අඩු කිරීමත් ;
- (ඇ) ආහාර නිෂ්පාදන වැඩි කිරීමත් සහ
- (ඈ) ගතික වර්ධන මධ්‍යස්ථාන වශයෙන් නව ජනාවාස පිහිටුවීමත් යන කරුණුය.

තරමක් දුරට මෙම මූලික පරමාර්ථයන් ඉටු කර ගනු ලැබුවත්, ඉන්පසු ජනාවාස ප්‍රදේශ වල ඇති වූ නව ප්‍රවණතාවයන් හේතු කොට ගෙන අළුත් ගැටළු බිහිවූ බව දැකිය හැක.

දිවයිනේ ජනගහන වර්ධන රටාවේ සිදු වූ වෙනස්වීම් වියළි කලාපයේ ගොවිජනපද නිසා ඇති වූ වැදගත් ප්‍රතිඵලයකි. විසිවන ශත වර්ෂයේ ආරම්භයේ දී වර්ග සැතැපුම් කුළු පුද්ගලයන් 30 ට වඩා අඩු ජනගහනයක් පැවැති නුවර කලාවිය, වියළි කලාපයේ වැඩිම ජනගහනයක් සිටින ප්‍රදේශ විය. (බෙන්හැම් 1912) ජනපද පිහිටුවීම නිසා වර්ග සැතැපුම්කට ජනගහන සනත්වය 1971 වන විට අනුරාධපුරයේ පුද්ගලයන් 141 ද, පොළොන්නරුවේ 124 ක්ද, හම්බන්තොට 337 ක් දක්වා වැඩිවිය. (1971 සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව) මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් කලාප දෙක අතර මුළු ජනගහනයේ අනුපාතික ව්‍යාප්තිය වෙනස් විය. 1946 තෙත් කලාපයේ ජීවත් වූ මුළු ජනගහණයෙන් 87.9% ක ප්‍රමාණය 1971 දී 81.5% ක් දක්වා අඩු විය. සංසන්දනාත්මකව බලන කල මුළු ජනගහනයෙන් වියළි කලාපයේ ජීවත් වූ ප්‍රමාණය එම කාලය තුළ 6.4% කින් වැඩිවිය. (සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව 1946 : 1971) සෘජු රැකියා නියුක්තිය වැඩි කිරීමට අමතරව මෙම ජනපද මගින් තෙත් කලාපයේ ශ්‍රමිකයන් විශාල ප්‍රමාණයකට කාලීන රැකියා ලබා දෙන ලදී. ආරම්භයේදී අවම වශයෙන් භූමිකරණ සහ ආයතනික ප්‍රශ්න විලීන් නිදහස්ව පැවැති යෝජනා ක්‍රම, වී ගොවිතැනේ දී වැඩි පලදාවක් ලබා දෙන්නා වූ තාක්ෂණික ක්‍රම යොදා ගත්හ. මේ වන විටත් රටේ වගා කළ මුළු වී නිෂ්පාදනයෙන් 20% මෙම ප්‍රධාන ජනපද යෝජනා ක්‍රම වල වගා කරන ලද අතර දේශීය වී නිෂ්පාදනයට වියළි කලාපයේ ජනපද විලීන් ලැබුණු දායකත්වය සැලකිය යුතු තරම් විය.

වියළි කලාපයේ ජනපද පිහිටුවීමෙන් ගමකින් තවත් ගමක් කරා ඇතිවන සංක්‍රමනය පහසු කළ අතර එක්තරා දුරකට තෙත් කලාපයේ ඇතිවීමට ඉඩ තිබූ සංකීර්ණ කෘෂිකාර්මික ගැටළු තරමක් දුරට මහ හැරී ගියේය. උදහරණයක් වශයෙන් “වඩා සංවේදී වූ සහ අඩු වියදමකින් කළ හැකි වූ ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණයට වඩා තෙත් කලාපයේ ඉඩම් නැති ප්‍රශ්න විසඳීමට ගොවි ජනපද පිහිටුවීම දේශපාලන වශයෙන් මධ්‍යස්ථ විසඳුමක් විය.” (රිචඩ් සහ ගුණරත්න, 1980 පිටු 125-126).

කෙසේ වුවද විශාල ප්‍රමාණයක් විදේශ ණය සහ සුළු වශයෙන් වූ විදේශ ආධාර යොදා ගැනීමෙන් වාරිමාර්ග සහ ජනපද පිහිටුවීමේ අරමුණු ඉටු කර ගනු ලද්දේ ජාතික ආර්ථිකයට බරක් වන පරිදිය. පසුගිය වකවානු තුළ විශාල වාරිමාර්ග සඳහා දැරීමට සිදු වූ පිරිවැයෙන් විදේශ විනිමය ප්‍රමාණය 55% ක් පමණ විය. ගොවිජනපද බිහිකිරීම සඳහා මෙයින් වැය කළ ප්‍රමාණය 75% ක් පමණ විය. (රිචඩ් සහ ගුණරත්න, 1980) 1956 ට පෙර එක් ජනපදකයෙක් වෙනුවෙන් ඉඩම් සංවර්ධනය සහ වාරිමාර්ග කටයුතු වෙනුවෙන් දැරීමට සිදුවූ පිරිවැය රු. 9,000 ක් පමණ විය. (බැන්සිල්, 1971). නමුත් 1960 ගණන් වල අවසාන භාගයේ දී මෙම ප්‍රමාණය රු. 16,000 දක්වා ඉහළ නැග ඇත. (රිචඩ් සහ ගුණරත්න, 1980) මෙම පිරිවැය 1970 ගණන් වල අගභාගයේ දැරීමට සිදු වූ පිරිවැය 1960 ගණන් වල දැරීමට සිදු වූ පිරිවැය මෙන් තුන් ගුණයකටත් වඩා වැඩිවිය.

එක හා සමාන සහනාධාර හා ආයතනික පහසුකම් ලැබූ ජනපදිකයන් එකම ප්‍රමාණයක කින් යුත් ඉඩම් කට්ටි වගා කලත්, නිෂ්පාදනය ඇරඹීමත් සමග ආර්ථිකමය, සමාජීය වෙනස්කම් ඇති වීමට පටන් ගත්හ. මේ නිසා එකාකාර ලෙස තෘප්තිමත් වූ ගැමි සමාජයක් බිහිකරලීමේ අරමුණ ඉටු නොවීය.

කිසියම් ප්‍රාග්ධනයක් සතු වූ සහ ව්‍යාප්ත නිලධාරීන් සමග සමීප සම්බන්ධතාවයන් පවත්වා ගත් ජනපදිකයන් පමණක් ගොවිජනපද වලට අළුතින් හඳුන්වා දුන් තාක්ෂණික ශිල්ප ක්‍රම සාර්ථකව භාවිතා කරන ලදී. ආයතනික ණය, සහණාධාර මත සැපයෙනු ලැබූ යෙදවුම් සහ කුලී ශ්‍රමය ලබා ගැනීමට ද මෙම ගොවීන්ට වඩා හොඳ ඉඩකඩ ලැබූ අතර මුදල් ණයට දෙන්නන්ට ණය ගැනී නොවී තම ඉඩම් කට්ටි වගා කර ගැනීමට ද හැකි විය. අවශ්‍ය ප්‍රාග්ධනය නොමැති අතිකුන් අය, හඳුන්වා දුන් නව තාක්ෂණය යොදා ගැනීමට පසුබට වූ අතර ආයතනික පහසුකම් ලබා ගැනීමට අපහසු වූ ගොවීන් තම කට්ටියෙන් කොටසක් මුදල් ණයට දෙන්නන්ට, රජයේ නිලධාරීන්ට, ට්‍රැක්ටර් හිමිකරුවන්ට නැතහොත් වෙළෙන්දන්ට උගස් කිරීමට හෝ බදු දීමට පෙළඹුනහ. ඔවුන්ගෙන් සමහරක් තම ඉඩම් නැවත නිදහස් කර ගැනීමට අසමත් වූ අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් වූයේ තම භුක්තිය අත්හැර දැමීමට සිදුවීමයි. ඉඩම් භුක්තිය පිළිබඳ නීත්‍යානුකූල නොවූ සංකීර්ණ ප්‍රශ්න බිහි කරමින් උරුමය පිළිබඳ සම්ප්‍රදයික නීති මෙම ජනපදකූල ක්‍රියාත්මක වීමට ද පටන් ගත්හ.

ඉඩම් කට්ටි වීම සහ විකිනීම නීතියෙන් තහනම් කරනු ලැබුවත් මෙසේ අතියම් ලෙස ඉඩම් කට්ටි පැවරීම හෝ වෙන්කර දීම වැලැක්විය නොහැකි විය. තම ඉඩම් පිළිබඳ පාලනය සමහර ජනපදිකයන් අතින් සම්පූර්ණයෙන්ම ගිලිහී ගිය අතර, මුලදී තමන් සතුව පැවැති ඉඩමේ කම්කරුවන් හෝ අද ගොවියන් (ලියාපදිංචි නොවූ) වශයෙන් වැඩ කිරීමට පසු කාලයේදී ඔවුනට සිදුවිය.

මෙම බෙදා වෙන් කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් තෙත් කලාපයේ සහ වියළි කලාපයේ පුරාණ ගම්වල පැවැති, විෂම වූ කෘෂිකර්ම ව්‍යුහය ගොවිජනපද බිහි වූ වහා ඒව තුළද ඇතිවීමට පටන් ගති. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් යැපුම් මට්ටමේ සිටින කුඩා ගොවීන්, අද ගොවීන් සහ ඉඩම් අහිමි කරුවන් විශාල සංඛ්‍යාවක් සමග ජීවත් වන ධනවත් කුඩා ගොවීන් කණ්ඩායමක් බිහිවිය. වියළි කලාපයේ ජනපද තුළ පංතීමය කෘෂිකාර්මික ව්‍යුහයක් බිහිවීමට සහ පැවැත්මට උපකාරී වන වෙළෙන්දන්ගේ ප්‍රදේශයේ ජීවත් වන පොහොසත් ඉඩම් හිමි යන්ගෙන් මුදල් ණයට දෙන්නන්ගෙන්, ට්‍රැක්ටර් හිමියන්ගෙන්, රාජ්‍ය ආයතන වල නිලධාරී පැලැන්තියකගෙන් සහ ඉඩම් හිමි එහෙත් ඒවායේ පදිංචි නොවූ පොහොසත් කාණ්ඩයකින් මෙම ව්‍යුහය සැදුම් ලත් විය.

වියළි කලාපයේ සැලසුම් කරන ලද ජනාවාස නිසා, අනවසර ඉඩම් හිමි කොටසකට ද ඒ සඳහා ඉඩ ප්‍රස්ථාවන් ඇති වූණි. මෙසේ අනවසරයෙන් ඉඩම් අත්පත් කරගත් ප්‍රධාන පුද්ගලයන් වූයේ තෙත් කලාපයෙන් පැමිණි සංක්‍රමණිකයන්ය. වියළි කලාපයේ පුරාණ ගැමියන්ද රජයේ ඉඩම් වල අනවසරයෙන් පදිංචි වූහ. මේ ආකාරයෙන් අනවසරයෙන් ඉඩම් වල පදිංචි වූයේ වැඩි වශයෙන්ම ගොවිතැන් කටයුතු කිරීමේ අරමුණෙනි. නිල සංඛ්‍යා ලේඛනවලට අනුව 1977 වර්ෂය අවසානයේදී දිවයිනේ අනවසර පදිංචියට භාජනය වී ඇති ඉඩම් ප්‍රමාණය අක්කර 1,78,741 ක් වූ අතර මෙම ප්‍රමාණය පුද්ගලයන් 1,10,640 ක් විසින් වගා කොට ඇත. (1980 විවිධ සහ ගුණරත්න උපුටා ගත්). මෙම ඉඩම් ප්‍රමාණයෙන් ඊක් පමණ වියළි කලාපයේ දිස්ත්‍රික්ක අටකට අයිති විය. 1930 ගණන් වල පසු භාගයේ දී තෙත් කලාපයෙන් වියළි කලාපයට සැලසුම් ගතව සිදු කළ සංක්‍රමණිකයන්ගේ වඩා වැඩි වේගයකින් මෙසේ අනවසරයෙන් ඉඩම් වල පදිංචි වීම වැඩි වූ බව මෙම කරුණු වලින් පැහැදිලි වේ.

කෙසේ වෙතත් මිරිස්, ලුණු, එළවළු, වියළි ධාන්‍ය යන රනිල බෝග වියේකීරණ ලෙස වගා කිරීමෙන් රටේ ආහාර නිෂ්පාදනයට මෙම අනවසරයෙන් පදිංචි වූවන්ගෙන් ඉටු වූ කාර්ය භාරය අතිවිශාලය. බොහෝ ජනපදිකයන්ට හිමි වූ තිබූ ඇතැම් ආයතනික පහසුකම් මෙම පුද්ගලයන්ට සැපයීම කෙරේ රජයේ අවධානය යොමු නොවුණි. තම ඉඩම් වලට නීත්‍යානුකූල අයිතිය ඔප්පු කරීමට නොහැකි වූ, හෙයින් ආයතනීය ණය හෝ සහනාධාර ලබා ගැනීමට මෙම අනවසර ඉඩම් හිමියන්ට අවස්ථාවක් නොවීය. මෙම අනවසරයෙන් පදිංචි කරුවන් වැඩි පිරිසක් ජනාවාස වල අහුමුලු වලට සිරවී ගිය බැවින් ජනාවාසයක ඇති මූලික පහසුකම් වලින් ඈත්ව විසීමට සිදු විය. මෙසේ හුදකලා වීම නිසා තම නිෂ්පාදන අලෙවිය හා කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති උපදෙස් ලබා ගැනීම පිළිබඳව ප්‍රශ්න වලට මුහුණ දීමට ඔවුන්ට සිදුවිය. ඉඩම් "බලහත්කාරයෙන් අත්පත් කරගන්නවුන්" ලෙස ඔවුන් හඳුන්වනු ලැබූ අතර කලින් කලට ඔවුන් අනවසර යෙන් අත්පත් කරගත් ඉඩම් වලින් ඉවත් කරීම හෝ ඒවායේ ස්ථිර ලෙස පදිංචි කරවීම සඳහා විවිත් විට බලයට පැමිණි රජයන් විසින් ඇතැම් වැඩ පිළිවෙලවල් දියත් කරන ලදී. තම ඉඩම්වලට නීත්‍යානුකූල අයිතිය ලබා ගැනීමට හැකි වූයේ දේශපාලකයන්ට සහ රජයේ නිලධාරීන්ට බලපෑම් කිරීමට හැකි ඔවුන්ගෙන් සුළු පිරිසකට පමණි.

1930 ගණන් වල පසු කාලයේ සිට තෙත් කලාපය කෙරෙහි බලපෑ තවත් ඉඩම් බෙදු දීමේ ක්‍රමයක් වූයේ ගම් පුළුල් කිරීමේ යෝජනා ක්‍රමයයි. පවතින ගම් පුළුල් කිරීම මෙන්ම අළුතින් ගම් ඇති කිරීම ද මෙම වැඩ පිළිවෙලට ඇතුළත් විය. රජයේ ඉඩම් ප්‍රමාණවත් තරම්, ලබා ගැනීමට තිබූ ප්‍රදේශවලින් නිවාස තැනීම හා වගා කිරීම සඳහා 1935 ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ ගැමියන්ට ඉඩම් බෙදු දෙන ලදී. (පාමර් 1957). නමුත් තෙත් කලාපයේ එවැනි ඉඩම් සීමා විය. වතු වගාව සහ පෞද්ගලික අයිතිය යටතේ පැවැති වගාව සඳහා එතරම් යෝග්‍ය නොවූ ඉඩම් 1950 හේ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනත යටතේ ගොවීන් අතර බෙදු හැරීම සඳහා පවරා ගන්නා ලදී. මෙම පනත යටතේ 1970 වන විට 'පුද්ගලයන් 6,35,000 ක් පමණ ඉඩම් කට්ටි හිමිකරුවන් විය. මෙසේ බෙදු දෙන ලද එක් ඉඩම් කට්ටියක සාමාන්‍ය ප්‍රමාණය අක්කර 0.17 සිට 1.33 දක්වා වෙනස් විය. (මුවර් සහ පෙරේරා, 1978).

රටේ විවිධ ප්‍රදේශ වල පිහිටි මෙවැනි ගම් පුළුල් කිරීමේ ව්‍යාපෘති පිළිබඳව කරන ලද අධ්‍යයනයන් වලදී මෙම ගම්වල වැසියන් දිරිද්‍රව්‍යවයෙන් ජීවත් වන බව හෙළිවිය. බෙදු දීම සඳහා තෝරාගන්නා ලද ඉඩම්, නිසරු ජලය හිඟ වගාවට නුසුදුසු ඉඩම් විය. බොහෝ ප්‍රතිලාභීන් මුල සිටම ඉඩම් අහිමි පුද්ගලයන් වූ නිසා ඔවුන්ට වෙන ප්‍රදේශවල වුවද වගා කළ හැකි ඉඩම් කට්ටි නොතිබුණි. මෙම යෝජනා ක්‍රම මගින් පුද්ගලයන් ඉඩම් අහිමි තත්ත්වයේ සිට ආසන්න වශයෙන් ඉඩම් අහිමි තත්ත්වයට වඩා හොඳ අතට පත්කළ බවක් නොපෙනේ. මෙම ගම්වලින් බහුතරය සාමාන්‍යයෙන් වෛද්‍ය, පාඨශාලා සහ මහාමාර්ග ආදී පහසුකම් වලින් වෙන්වූ පැවැතුණි. ගැමියන්ගෙන් බහුතරය අවට පිහිටි කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශවල කුලී ශ්‍රමිකයන් වශයෙන් සේවා නියුක්තවූවන්ය. මෙහි ප්‍රතිඵලය වූයේ මෙතෙක් කල් ඔවුන් විසින් ගොඩ නගාගෙන තිබූ ජීවන රටාවෙන්, වෙන් කරනු ලැබූ මෙම ජන කොට්ඨාශ සමාජ ආර්ථික වශයෙන් හුදකලා බවට පත් කිරීමයි. (මුවර් සහ පෙරේරා 1978 ; මුවර් සහ කණ්ඩායම 1979; මුවර් සහ වික්‍රමසිංහ, 1980).

1960 ගණන් වල මැද භාගයේදී ආරම්භ කරන ලද තරුණ ව්‍යාපෘති අවුරුදු 18-27 දක්වා වයසින් යුත් තරුණයන් සඳහා අරමුණු කරනු ලැබූ ඒවා විය. ඒවායේ පරමාර්ථය වූයේ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ 235 ක පුද්ගලයන් 23,500 ක් පදිංචි කරවීමෙන් රටේ උගත් රැකියා නොමැති තරුණයන් කෘෂිකර්මය කෙරෙහි ඇදා ගැනීමය. කෙසේ වෙතත් 1973 වන විට තරුණයන් 3,200 ක් පමණ ව්‍යාපාර 41 ක පදිංචි කොට තිබුණි. (එල්මන් සහ රත්නවීර, 1974).

1960 ගණන් වලදී මහා පරිමානයේ පෞද්ගලික ව්‍යවසායකයක් සහ ග්‍රාමීය නොවන මධ්‍යම පංතික කණ්ඩායම් අරමුණු කොට ඉඩම් බෙදුදීමේ යෝජනා ක්‍රම දෙකක් රජය විසින් දියත් කරන ලදී. වාරිමාර්ග සංවර්ධනය සඳහා සුදුසු ප්‍රදේශ වලට අයත් නොවන ඉඩම් එනම් කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා ආන්තික වශයෙන් සලකනු ලැබූ ඉඩම් මෙම යෝජනා ක්‍රම වලින් බෙදු දීමට සැලසුම් කොට තිබුණි. මෙම වැඩසටහන් වල අරමුණ වූයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා එනම් විශේෂයෙන් අතුරු බෝග වගා නිෂ්පාදනය සහ පඳු සම්පත් කර්මාන්තය ව්‍යාප්ත කරලීමට පෞද්ගලික ප්‍රාග්ධනය ඇඳා ගැනීමයි. මෙහි දී බැංකු මගින් සහනදායී කොන්දේසි මත මුදල් සැපයූ අතර යන්ත්‍ර සූත්‍ර සහ මුක්ටර් ආනයන කරලීම සඳහා රජය මගින් සහනයන් ද සලසනු ලැබීය. මේ යටතේ ඉඩම් කට්ටි ලබාගත් බොහෝ අය තම ඉඩම් වල කිසි වටිනා දෑ ව වර්ග ඒවායෙන් කපාගත් අතර, කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා වැදගත් යැයි සැලකිය හැකි ප්‍රමාණවත් කාර්ය භාරයක් ඉටු කළේ නැත. (බැන්සිල්, 1971). මෙසේ 1965 දී මධ්‍යම පංතියෙන් සඳහා ඉඩම් බෙදුදීමේ ව්‍යාපෘතිය රජය විසින් අත්හැර දමන ලද අතර පෞද්ගලික ව්‍යවසායකයන්ට ඉඩම් බදු දීම 1970 ගණන් වල මැද භාගයේදී අහෝසිකර දමනු ලැබීය.

1972 සිට 1977 දක්වා ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ සහ ඉඩම් බෙදුදීමේ ප්‍රතිපත්තිය

1970 බලයට පැමිණි සමඟි පෙරමුණු රජය විසින් 1972 සහ 1975 වර්ෂ වලදී මහත් බලාපොරොත්තු ඇතිව ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩ සටහන් දෙකක් දියත් කරන ලදී. 1972 අංක 1 දරණ ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ නීතිය යටතේ අක්කර 50 ට වැඩි සියලුම ගොඩ ඉඩම් සහ අක්කර 25ට වැඩි සියලුම මඩ ඉඩම් රජයට භාර දිය යුතු යැයි ප්‍රකාශ කරනු ලැබීය. ඓතිහාසික ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩ පිළිවෙලේ ප්‍රථම අදියර වූ මෙය යටතේ 1972 සහ 1973 කාලය අතර පෞද්ගලික ඉඩම් අක්කර 5,63,411 ප්‍රමාණයක් රජයට පවරා ගන්නා ලදී. රාජ්‍ය අංශය මගින් 1975 අංක 39 දරණ ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ පනත යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ දෙවැනි අදියරයේදී රන් පවුම් සහ රුපියල් කොම්පැනි වතු ඉඩම් අක්කර 4,17,957 ක ප්‍රමාණයක් රජයට පවරා ගන්නා ලදී.

ඉඩම් භුක්තිය වෙනස් කරලීමේ මෙවැනි මහා පරිමානයේ වැඩ සටහනක් දියත් කිරීම සඳහා හේතු ගණනාවකි. කෙසේ වෙතත් සමඟි පෙරමුණේ 1970 මැතිවරණ ප්‍රකාශන යෙන් එවැනි ක්ෂණික වෙනස් වීමක් පොරොන්දු වූයේ නැත. මෙවැනි මැතිවරණ ප්‍රකාශනය තෙත් කලාපයේ ගම් වල ඇති ඉඩම් නැතිකම පිළිබඳ ප්‍රශ්න ගැන සඳහන් කළ අතර ආන්තික සහ නොසලකා හැර ඇති වතු ඉඩම්, ඉඩම් නොමැති ගැමියන් අතර බෙදු දීම සඳහා ඒවා පවරා ගැනීමෙන් එම ප්‍රශ්න විසඳීමට බලාපොරොත්තු වන බවද සඳහන් කළේය. මේ නිසා මූලික වශයෙන් එයින් බලාපොරොත්තු වූයේ 1950 හේ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ ආඥ පනත යටතේ එම ඉඩම් රජයට පවරා ගෙන ඒවා ගම් පුළුල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ නැවත බෙදු දීමයි. එසේ නම්, 1972 සහ 1975 ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ වලට හේතු වූ කරුණු මොනවාද ? මෙම ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණවලට හේතු වූ සමහර කරුණු නිදහස් ලැබූ අවධියේ සිටම ඇති වූ නමුදු එයට ඉවහල් වූ ප්‍රබල බලවේග පසු කලෙක ඇතිවූ සිදුවීම් වලින් උද්භත වූ ඒවාය.

වැවිලි කර්මාන්තය පැතිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ඉඩම් අහිමි වූ උඩරට ගැමි පන්තිය පිළිබඳව උනන්දුව, කුඹුරු කොටස් වලට කැඩීම් ග්‍රාමීය කෘෂි අංශයේ අනාරක්ෂිත ඵලදයකින් තොර ඉඩම් භුක්ති රටාවක් මතු වීම, ග්‍රාමීය තරුණ කොටස් අතර වැඩිවූ රැකියා වියුක්තිය, ජනසතු කිරීමේ බියෙන් වතු නොසලකා හැරීම සහ ඉන්දියානු වතු කම්කරුවන් ආපසු යැවීම ඉක්මන් කර වීමට තිබූ ආශාව, ආදී කරුණු රාශියක් නිසා වතු ජනසතු කිරීම කෙරෙහි පමණක් නොව ඒවා ඉඩම් නොමැති ගැමියන් අතර නැවත බෙදුදීමේ උනන්දුව ද වැඩි විය. සමඟි පෙරමුණු ආණ්ඩුව කෙරෙහි, ඉහතින් දැක්වූ කරුණු ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ

වැඩ පිළිවෙලක් ආරම්භ කිරීම සඳහා දැඩි බලපෑමක් කළ නමුත්, 1971 කැරැල්ල වන තුරුම රජය එවැනි පියවරක් පිළිබඳව දැඩි අවධානයක් යොමු නොකළේය. මෙම කැරැල්ල විශේෂයෙන් ගැමි නරුණු කෙටස් අතර ඇති වෙමින් පැවැති ඉඩම් හිඟය සහ රැකියා වියුක්තිය කෙරෙහි ඇති වූ ප්‍රවේශ ප්‍රතික්‍රියාවක් ලෙස දකිනු ලැබීය. එම නිසා ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණය මෙම ද්විධාකාර ප්‍රශ්න වලට දිගුකාලීන පිළිතුරක් ලෙස එම රජය විසින් සලකනු ලැබීය. රජය විසින් පසුව ආරම්භ කරන ලද ඉඩම් බෙදාදීමේ ප්‍රතිපත්ති කොතෙක් දුරට මෙම අරමුණු මුදුන් පමුණුවා ගැනීමට සමත් වූයේද?

ප්‍රායෝගික ලෙස ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩ පිළිවෙල ක්‍රියාවට නැඟීමේදී මුලදී ඉඩම් අහිමි වූ ගැමි ජනතාවට ඒවා නැවත ලබා ගැනීම කෙරෙහි යොමු වූයේ අඩු අවධානයකි. වෙනත් ප්‍රමුඛතාවයන්, උද්‍යෝගයක් වශයෙන් සාමූහික අයිතිය පිළිබඳ මූලධර්ම මත ආහාර බොහෝ නිෂ්පාදන සංවර්ධන අංශය වැනි දෑ පෙරමුණට ආවේය. ඉඩම් සහ කෘෂිකර්ම ඇමතිවරයා එකල පවත්වන ලද කටාවකින් උපුටා ගත් පහත දැක්වෙන පාඨය ප්‍රමුඛතාවය පිළිබඳ මෙම වෙනස්වීම ඉතා පැහැදිලිව පෙන්වුණු කරයි. “ඉඩම් බෙදාදීම අපරික්ෂාකාරී ලෙස සිදු නොවිය යුතුය. එය වගා කළ යුතු ම අතර එලදයිතාවය වැඩි කල යුතු ය. ආහාර වැඩි වැඩියෙන් වගා කිරීම අපේ ප්‍රතිපත්තියයි.” (සිලෝන් ඩේලිනිව්ස්—19.09.1975).

රජය විසින් අත්පත් කර ගන්නා ලද ඉඩම් බෙදාදීම මූලික වශයෙන් ක්‍රම කුනකින් සිදු විය. පළමුවෙන්ම විශාල වතු කුඩා කොටස් වලට නොකැඩූ අතර ඒවායේ පාලනය රාජ්‍ය අංශයේ ආයතන වලට පැවරුනහ. දෙවනුව සමහර ඉඩම් සාමූහික ගොවි පලවල් යටතට පත් කරන ලදී. තෙවනුව ආන්තික ඉඩම්, කොටස් වශයෙන් පුද්ගලයින් අතර බෙදා දෙන ලදී.

ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩ පිළිවෙලේ ක්ෂණික ප්‍රතිඵලය වූයේ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනය පහත වැටීමයි. 1974 මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාවේ සංඛ්‍යා ලේඛණ වලට අනුව මෙය ඉතා පැහැදිලිය. කෙසේ වෙතත් රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාව සහ ජනවසම් යටතේ තිබූ කළමනාකාරිත්වය, කාර්යක්ෂම තාවය වැඩි දියුණු වූ නිසා වතු අංශය 1977-1978 සිට කැපී පෙනෙන ප්‍රගතියක් පෙන්වුණු කළේ ය. (1977-1980 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව). කෙසේ වුවත් ගම්සභා විධිමත්වා සමුපකාර සමිතී, විශේෂ සමුපකාර සමිතී සහ එවැනි සංවිධාන වලින් පාලනය කරන ලද ඉඩම්වල 1973 -1978 අතර කාලය තුළ නිෂ්පාදනය පහත වැටුණු බව පෙන්වුණු කෙරේ. උසවසම සහ ජන්දකොට්ඨාශ මට්ටමේ ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ සමුපකාර සමිතී වැනි මේ කාර්යය සඳහාම ඇති කරන ලද සංවිධාන මගින් වතු වල එලදයිතාවය ද සතුටු දයක නොවීය. ග්‍රාමීය පුද්ගලයින්ට බෙදා දෙන ලද ඉඩම් වල නිෂ්පාදනයට ද බාධා ඇතිවීය. ඉහත දැක් වූ මෙම කාර්ය සඳහා ඇතිකරන ලද ආයතන වලින් පාලනය කරන ලද ඉඩම් වල නිෂ්පාදනය පහත වැටීමට ප්‍රධාන හේතුව වූයේ ඒවායේ ක්‍රමවත් කළමනාකරණයක් නොමැති වීමයි.

මේ වන විට සංවර්ධනය කොට තිබූ ඉඩම් දියුණු කිරීම කාර්යක්ෂම කර දීම හා විවිධාංගීකරණය කිරීම එමෙන්ම මේ දක්වා නොදියුණු ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීම යන ද්විධාකාරයට ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණයේදී අතිරේක රැකියා අවස්ථා බිහි කිරීමට රජය බලාපොරොත්තු විය. නමුත් මෙම උපක්‍රමයන් දෙකේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ලෙස බිහිවීමට නියමිතව තිබූ සේවා නියුක්තිය වෙන කරන ලද බලපෑම් බාධක ගණනාවක් හේතු කොට ගෙන සිමිත විය. ඒ වනවිටත් සංවර්ධනය කර තිබූ නේ සහ රබර් ඉඩම් වල ශ්‍රම අවශ්‍යතාවයන්ගේ ප්‍රශස්ථ මට්ටමකට 1970 වේ මැද භාගයේදී පත්ව තිබුණි. ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණයට පෙර පවා සමහර වතු වල රැකියා වියුක්තිය සහ ඌන සේවා නියුක්තිය දක්නට ලැබුණි. එවැනි වතු වල සේවා නියුක්ති වර්ධනය, ඉන්දියානු කම්කරුවන් ආපසු යැවීම ආර්ථික කටයුතු විවිධාංගීකරණය සහ කඩිනම් කිරීම මත රඳා පැවතුනි. මෙම කාර්යයන් දෙකම කල්ගත වන සහ කෙටි කාලයකදී සඵල කර ගත නොහැකි උපාය මාර්ග විය. (ගො.ප.පු.ආ. 1978)

ග්‍රාමීය තරුණයන්ගෙන් වැඩිපුර ප්‍රමාණයක් සුදුකරපටි (කාර්යාලීය ආශ්‍රිත) රැකියා කෙරෙහි බලාපොරොත්තු වෙන් සිටි නිසා නිෂ්පාදන සුක්ෂමකිරීම සහ කෘෂිකර්ම විවිධාංගීකරණය, ඔවුන් අතර විශාල දේශපාලන බලපෑමක් ඇති කර ලීමට සමත් නොවීය. සංවර්ධනය වී තිබුණු වතුටල කළමනාකාරිත්ව කටයුතු රාජ්‍ය සංවිධාන වලට පැවරීම නිසා බොහෝ විට මධ්‍යම තරාතිරමවල කළමනාකාර රැකියා අවස්ථාවන් ඇති කිරීමට හේතු විය. ප්‍රධාන වශයෙන් මෙම තනතුරු වලට පත් කරනු ලැබුයේ දැනටමත් රාජ්‍ය ආයතන වල, පෞද්ගලික වතු වල සහ ඒජන්සි අයතන වල රැකියාවල නියුක්තව සිටි පුද්ගලයන්ගෙනි.

අතුරු වගාවන්ගෙන් සැහෙන රැකියා අවස්ථා තිබූ පොල්වතු වල පරිපාලනය කටයුතු උදෙසා පත් කළ ආයතන ඒවා නොසලකා හරින ලදී. මේ අතර නව පාලනය තුළින් මීට ඉහත එම වතුටල සේවයේ නියුතු ශ්‍රමිකයන් ඉවත්කිරීමට සිදුවිණි. (ගො.ප.ප්‍ර.ආ. 1977). මේ පුළුල් කිරීමේ වැඩ පිළිවෙල යටතේ ගැමියන් අතර බෙදා දෙනු ලැබුණු කුඩා ප්‍රමාණයේ තේ, රබර් සහ පොල් ඉඩම් දියුණු කිරීමට නම්, ඒවාට විශාල වශයෙන් ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණයක් යෙදවිය යුතුව තිබුණි. එම නිසා මෙම ඉඩම් වල රැකියා සැපයීමේ අවස්ථාවන්ද නොවැදගත් විය. මෙම ඉඩම් වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් යොදා ගනු ලැබුයේ ඉඩම් කට්ටි හිමි කරුවන්ට සහ ඔවුන්ගේ පවුල් වලට නිවාස ගොඩ නැඟීම සඳහාය.

රජයේ දෘෂ්ඨි කෝණය අනුව විවිධ ආකාරයේ සමුපකාර කෘෂිකාර්මික ව්‍යාපාරයක් යනු රැකියා අවස්ථා මැවීමේ ප්‍රධාන මාධ්‍යයයි. මෙම ගොවි පවුල් වලට සමුපකාර ගම්මාන 65 ක්ද, ජනාවාස 200 ක් ද, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන සහා කෘෂිකාර්මික ව්‍යාපෘති 50 ක් සහ ජාතික තරුණ සේවා සභාව සමුපකාර මගින් පාලනය කළ ගොවි පලවල් 18 ක් ද ඇතුළත් විය. කෙසේ වෙතත් මේ සියල්ලටම හැකි වූයේ පුද්ගලයන් 20,000 කට පමණ රැකියා සැපයීමට පමණි. මෙම ප්‍රමාණය රටේ 1976 දී මුළු ශ්‍රමහමුදාව වන 5,03,580 ප්‍රමාණයෙන් 4% ක් පමණ විය. (ගො.ප.ප්‍ර.ආ. 1978). මෙම ගොවිපලවල් වල වැඩ කළ පුද්ගලයන්ගෙන් සමහරක් මීට පෙර වතු වල වැඩ කළ කම්කරුවන් නිසා රැකියා ඇති කිරීම සම්බන්ධයෙන් ජනාවාස වැඩ පිළිවෙලින් ලැබුණු ශුද්ධ දයකත්වය ඉතා සුළු විය.

ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණයේ මුල් අවස්ථාවලදී ඉඩම් නොමැති ගැමි ජනතාවට නැවත ඉඩම් ලබා දීමේ පරමාර්ථයන්ට වැඩි ප්‍රසිද්ධියක් ලැබුණි. මෙය සාමාන්‍ය ජනතාව අතර ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩ පිළිවෙල ජනප්‍රිය කිරීමට මෙන්ම තමන්ට ඉඩම් හිමි පංතියක් වීමට හැකියාව ලැබිය යන බලාපොරොත්තුව ඔවුන් තුළ ඇති කිරීමට හේතු විය. පහතින් සාකච්ඡා කරනු ලබන විවිධ කරුණු රාශියක් නිසා මෙම නැවත ඉඩම් බෙදා දීමේ වැඩ පිළිවෙල බලාපොරොත්තු වූ අපේක්ෂාවන් අත්කර ගැනීමට අසමත් විය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ වල ඉඩම් නොමැති ප්‍රශ්නයේ බැරෑරුම් කම සලකා බලන විට මහා පරිමාණයේ ඉඩම් නැවත බෙදා දීමෙන් අදහස් කරන්නේ විශාල වතු කුඩා ඒකක වලට කැඩීම විය. නමුත් වතු වගා අංශයේ නිෂ්පාදනයේ ආර්ථික පරිමාණානුකූල ඵල ගැන සලකා බලන විට මෙය අනර්ථකාරී සහ විනාශකාරී පියවරවල් ලෙස සැලකිය හැක. විශේෂයෙන් තේ සහ රබර් ගැන සලකා බැලීමේ දී ඒවායේ නිෂ්පාදන මට්ටම සහ නිෂ්පාදන ගුණය පාලනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය මෙහි දී ඉස්මතු විය. පවතින අලෙවි පහසුකම් සහ පාද ව්‍යුහය යටතේ කුඩා ඉඩම් හිමියන්ට ආර්ථික පිරිමැසුම් ලබා ගැනීම දුෂ්කර වන්නට ඇත. විශාල වතු කුඩා කොටස් වලට බෙදා දුන්නේ නම් ඒවායේ සිටි තේවාසික කම්කරුවන් තෙරපා හැරීමට සිදුව තිබුණි. මෙය ඉතා බැරෑරුම් දේශපාලන ප්‍රශ්ණයක් මතු කරලීමේලා හේතු වන්නට ඉඩ තිබුණි.

වතු බෝග වගා කරන කුඩා ඉඩම් හිමි විශාල ජනකායක් බිහි කර ලීමේ උත්සාහයක් නිසා කුඩා වතු අංශයේ දැනට පැවැති ප්‍රශ්න වලට ගැටළු බිහි කර ලීමට ඉඩ තිබුණි. කුඩා වතු අංශය ඒ වන විටත් ඵලදයීතාව, නිෂ්පාදන ගුණය සහ අලෙවිය පිළිබඳ ගැටළු වලට

මුහුණ දෙමින් සිටින ලදී. විශාල වතු මෙසේ කුඩා කොටස් වලට කඩා එම අංශය විශාල කිරීම යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ ණය සහනාධාර යෙදවුම් සැපයීම, පරීක්ෂණ, ව්‍යාපෘති සහ අලෙවි පහසුකම් සැපයීම පිළිබඳ රජය සතු වගකීම තවදුරටත් වැඩිවීමකි. කෙසේ වෙතත්. රජයට වෙවැනි දැවැන්ත අයෝජන වැඩ පිළිවෙලක් ආරම්භ කිරීමේ හැකියාවක් නොපැවතුණි.

ඉඩම් බෙදාදීමේ ප්‍රතිපත්ති ආරම්භය තර්කයන්ට අනුව සිත් ගන්නා පුළුල් වුවද, ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩ පිළිවෙලින් යම්කිසි සාධාරණත්වයක් ඉටුවේ යැයි අපේක්ෂා කළ ගැමි ජනතාව සතුටු කරලීමට ඊට නොහැකි විය. මේ නිසා තමන් නොසලකා හරිනු ලැබී යයි හැඟී ගිය ගැමි ජනතාව තුළ මේ වන විට දැඩි නොසතුටුවන ආකාරයට ගොඩ නැගෙමින් පැවතුනි. 1976 වන විට අසාර්ථක බව සනාථ වූ සාමූහික ගොවිපළ ක්‍රමය මගින් ඉඩම් නොමැති කම සහ රැකියා වියුක්තිය පිළිබඳ ප්‍රශ්න විසඳීමට ගත් ප්‍රයත්නයන්ගෙන් එල ලැබුයේ ඉතා කිප දෙනෙක් පමණි. උඩරට ප්‍රදේශය නියෝජනය කළ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීන්ද මෙම ප්‍රශ්න පිළිබඳව උද්දෝෂණයට සහභාගි වූහ. මෙම කරුණු නිසා ගම් පුළුල් කිරීමේ වැඩ පිළිවෙල යටතේ ඉඩම් නොමැති අය අතර නැවත ඉඩම් බෙදා දීම සඳහා කටයුතු සැකසීමටත්, ඉඩම් කොටස් කර බෙදා දීමේ ප්‍රතිපත්තියේ වෙනසක් ඇති කිරීමටත් කෘෂිකර්ම සහ ඉඩම් ඇමති තුමාට සිදුවිය. මෙම ප්‍රතිපත්තියේ වෙනස් වීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් 1977 මැයි අවසාන 3 වන විට ඉඩම් නොමැති ගැමියන් අතර අක්කර 1,20,000 පමණ නැවත බෙදා දෙන ලදී. මෙම ප්‍රමාණය ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩ පිළිවෙලවල් අදියරයන් දෙක යටතේම, රජයට පවරාගත් මුළු ඉඩම් ප්‍රමාණය 12%ක් පමණ විය. මෙසේ බෙදා දුන් ඉඩම් වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් අක්කර ½ සිට අක්කර 1 දක්වා වූ කුඩා කොටස් වලින් යුක්ත විය.

විශාල වතු වලට අයත් නොවන පිටස්තර ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ඉඩම් නොමැතිකම යනුවෙන් වැඩි වශයෙන් ම හඳුන්වනු ලැබුණේ එලදයි කුඹුරු ඉඩමක් ලබා ගැනීමට ඇති ඉඩකඩ නොමැති වීමයි. වි වගා අංශය කෙරෙහි මොනම ආකාරයේ හෝ සැලකිය යුතු බලපෑමක් කිරීමට ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ වලට නොහැකි විය. පවරා ගනු ලැබූ ඉඩම් වලින් අස්වද්දන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අක්කර 20,000 ක් හෝ එම මුළු ඉඩම් ප්‍රමාණයෙන් 1.3%ක් පමණක් විය.

මෙතරම් සුළු කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණයක් නැවත බෙදා දීමෙන් එම අංශය තුළ ඇති ඉඩම් හිඟකම පිළිබඳ ප්‍රශ්නය විසඳ ගත හැකි යයි කිසියෙක් අපේක්ෂා කළ නොහැකි විය. අනික් අතට 1972 අංක 1 දරණ ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ පනතට අනුව කුඹුරු ඉඩම් සඳහා පනවන ලද සීමාව අක්කර 25 ක් තරම් විශාල ප්‍රමාණයක් වූ හෙයින් වැඩිපුර කුඹුරු ප්‍රමාණයක් පවරා ගැනීමට රජයට නොහැකි විය. රජයට පවරාගත් කුඹුරු ඉඩම් වලින් විශාල ප්‍රමාණයක් පිහිටා තිබුණේ වාණිජමය පදනමක් මත අද ගොවීන් විසින් වගා කටයුතු කරනු ලැබූ රටේ නැගෙනහිර සහ ගිණිකොන දිග ප්‍රදේශවලය. එමෙන්ම ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ පනතින් 1958 කුඹුරු ඉඩම් පනතේ අඩංගු වූ අද ගොවීන්ගේ අයිතීන් ද සහතික කරන ලදී. මේ නිසා මෙම කුඹුරු ඉඩම් එලදයි ලෙස නැවත ඉඩම් බෙදාදීමේ වැඩ පිළිවෙලක් යටතට ගැනීමට නොහැකි විය. විහාර සහ පුද්ගලයින්ට අයත්ව තිබූ විශාල කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණයක් අද ගොවීන් විසින් වගා කරනු ලැබූ උඩරට ප්‍රදේශකුලට එතරම් බලපෑමක් ඇති කිරීමට ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණයට හැකියාවක් නොවීය. එමෙන්ම 1972 ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ වලින් ශ්‍රී ලංකාවේ කුඹුරු ඉඩම් අංශයේ ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණයකදී තිබිය යුතුව තිබූ අත්‍යාවශ්‍ය අංශයක් වන, කුඩා ඉඩම් ස්ථාවර බවට පත් කිරීමක් හෝ ආර්ථික ශක්‍යතාවයකින් යුත් කුඹුරු ඉඩම් නැවත බෙදා දීමක් හෝ ඉඩම් හිමි කරුවන්ගෙන් අද ගොවීන්ට ඉඩම් අයිතිය පවරා දීමක් හෝ සිදු නොවීය.

1972-1977 කාලය තුළ රජයේ ප්‍රධාන අවධානය යොමු වූයේ ද ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩ පිළිවෙල වෙතය. කෙසේ වෙතත් ඉඩම් කටවියක ප්‍රමාණය පිළිබඳ යම්කිසි වෙනස්වීම් ඇති කරනු ලැබූ අතර මෙම කාලය තුළ වියළි කලාපයේ නව ජනාවාසද අරඹනු ලැබීය. 1963-1975

දක්වා කාලය තුළදී විශාල පවුල් ප්‍රමාණයක් පදිංචි කරවීමේ අදහසින් සහ එක් පවුලක් සඳහා වැයවන මුදල අඩුකිරීමේ අරමුණින් බෙද දෙනු ලැබූ ඉඩම් කට්ටියකට වාරිමාර්ග පහසුකම් සහිත කුඹුරු ඉඩම් අක්කර 2 ක් සහ ගොඩ ඉඩම් අක්කර එකක් පමණක් ඇතුළත් කරනු ලැබීය. 1975 මහවැලි ජනාවාස වැඩපිළිවෙල යටතේ මෙවැනි ඉඩම් කට්ටියක් වශයෙන් වාරි ජලය සහිත කුඹුරු ඉඩම් අක්කර 2½ ක් සහ ගෙවත්ත සඳහා අක්කර 2.5ක් යනුවෙන් වෙනස් කරන ලදී.

1977-80 කාලය තුළ ඉඩම් ප්‍රතිපත්තිය සහ ඉඩම් බෙද දීම

1972 -1975 කාලය තුළ ක්‍රියාත්මක වූ ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩ පිළිවෙල යටතේ රජයට පවරා ගත් වතු වල පරිපාලනය පිළිබඳ යම් යම් ප්‍රතිපත්ති වල වෙනසක් මෙම කාලය තුළ දැකිය හැකි විය. 1977 බලයට පැමිණි එක්සත් ජාතික පක්ෂ රජය ශ්‍රී ලංකාවේ එවකට විශාල වතු පාලන ආයතන දෙකක් වූ උසවසම සහ ජනවසම යන ආයතන ඉඩම් සහ කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ සිට වැවිලි කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය යටතට පත් කරන ලදී. අනතුරුව උසවසම මුළුමනින්ම අහෝසි කල අතර, ඒ යටතේ පැවැති වතු ජනවසම සහ රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාවට පවරන ලදී. එමෙන්ම අලුතින් බලයට පැමිණි මෙම රජය ඡන්ද කොට්ඨාශ මට්ටමේ පැවැති ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ සමුපකාර නැති කර දැමීමට තීරණය කල අතර ඒවා මගින් පාලනය වූ වතු රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාවට සහ ජනවසමට පවරන ලදී. 1978 දී ජනාවාස කොමිෂම මගින් පාලනය වූ අක්කර 250 ට වැඩි වතු ද මෙම ප්‍රධාන රාජ්‍ය ආයතන දෙකේ පාලනය යටතට පත් කරන ලදී.

රජය සතුව පැවැති ඉඩම්, ඉඩම් නොමැති ගැමියන් අතර බෙද දීමට හැකි වන පරිදි අංක 53 දරණ ඉඩම් බෙදීමේ (විශේෂ රෙගුලාසි) පනත පාර්ලිමේන්තුව විසින් 1979 දේ පුනී මාසයේදී අනුමත කරන ලදී. එම නීතිය ක්‍රියාත්මක වූයේ 1979 දේ පසු භාගයේ දී ය. මේ නිසා ඉඩම් නොමැති පවුල් ලක්ෂයකට පමණ නැවත ඉඩම් බෙද දීමට මේ මගින් ඉඩ ලැබුණි. මෙසේ බෙදෙනු ලැබූ එක් ඉඩම් කට්ටියක ප්‍රමාණය අක්කරයක් පමණ විය. මීට ඉහත දී ක්‍රියාත්මක වූ මේ පුළුල් කරලීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ පරිදි මෙහි දී මෙම ඉඩම් කට්ටිය නිවසක් ගොඩ නගා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් වූ නමුත් එලදැයි කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවීය.

1973 සහ 1979 වර්ෂ වලදී පිහිටුවන ලද සමහර සමුපකාර ගොවිපලවල් සහ ජනාවාස වල සාමාජිකයින්ට 1978 දී මෙම ඉඩම් අනිකුත් වතු පාලන සංවිධාන වල යටතට පත් කළ විට ඉඩම් වලින් ඉවත් වීමට සිදු විය. එමෙන්ම රජය විසින් ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන ගොවිපලවල් වල සහ යොවන ජනාවාස ව්‍යාපෘති වල ප්‍රගතිය 1977-78 වර්ෂවලදී විමර්ෂණයට භාජනය කරන ලදී. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් සියළුම ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සහ ජාතික තරුණසේවා සභා මගින් පාලනය කළ ව්‍යාපෘති වලින් කීපයක් හැර අනිකුත් සියල්ල අහෝසි කරලීමට තීරණය කරන ලදී.

ආහාර නිෂ්පාදන අංශය ගැන විමසා බලන විට විශේෂයෙන් මහවැලි ජනාවාස වැඩ පිළිවෙල යටතේ වියළි කලාපයේ ජනපද පිහිටුවීම මේ වන විට වඩා වැඩි වේගයකින් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතුනි. මහවැලි ප්‍රදේශවල ජනපදිකයන්ගේ බහුතරය එම ප්‍රදේශයේම පුද්ගලයන්ගෙන් සමන්විත විය. එනම් මෙම ව්‍යාපාරය යටතට ගැනුණු ඉඩම් වල ඒ වන විට විසූ පුරාණ නිවැසියන් හා පුරාණ ජනපදිකයින් ය. (1980 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු ආර්ථික විමර්ශන) එමනිසා මහවැලි ජනාවාස වල තෙත් කලාපයේ ගැමියන් නැවත පදිංචි කරවීම සඳහා පැවැති ඉඩ ප්‍රස්ථාවන් සීමා විය.

ඉතාමත් මෑතදී ඉඩම් බෙදා දීමේ ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳ කරන ලද ප්‍රකාශයන්ගෙන් ගමා වන්නේ වතු නොවන විශේෂයෙන් වියළි කලාපයේ කෘෂිකාර්මික අංශය තුළ ධනවාදය විශාල පරිමාණයෙන් ඇතුල් වීමේ නැමියාවක් ඇති වී තිබෙන බවයි. මේ ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධ අදාළ ප්‍රකාශයන් 1980-1981 තුළදී කරන ලදී. කෙසේ වෙතත් මේ හා අදාළව කිසිදු ක්‍රියා මාර්ගයක් මෙතාක් ගෙන නොමැත. මේ සම්බන්ධව ගන්නා ලද තීරණ වලට අදාළ පියවර දෙකකි.

(1) වාරි ජල පහසුකම් ඇති මහවැලි ප්‍රදේශයේ ඉඩම් අක්කර 24,000 ක ප්‍රමාණයක් මේද නිපදවන තාල වර්ගයේ ගස් වගා කිරීම සඳහා විදේශීය සමාගමකට බද්දට දීම.

(2) අක්කර 8,000 ක් උක් වගාව සඳහා සීනි නිපදවන සමාගමකට බද්දට දීම.

විදේශීය සමාගම් වලට බදු දීම වෙනුවෙන් අදහස් කරන්නේ කුලී ශ්‍රමය යොදා ගන්නා ප්‍රාග්ධන සුක්ෂම නිෂ්පාදන පමණක් නොව, කුඩා කොටස් වලට කඩා ගැමියන් අතර බෙදා හැරිය හැකි ඉඩම් සීමා කිරීමකි.

නිෂ්පාදන අලෙවිය සහ ව්‍යාපෘති කටයුතු ගොවිපලවල් සඳහා මුදල් සැපයීම සහ යෙදවුම් සැපයුම ආදී ක්ෂේත්‍රයන්හි දී ගොවියන්ට ලැබෙන සේවාව සඳහා සඵවී වැඩ පිළිවෙලවල් වහා දියත් නොකලහොත් වියලි කලාපයේ ජනාවාස වල ජනපදිකයන්ට ඔප්පු ප්‍රදානය කිරීම සඳහා මෑතදී ගන්නා ලද ප්‍රයත්නයන් නිසා සමහර විට ඉඩම් කට්ටි වීමත් ඒවා බදු දීමත් , උකස් කිරීමත් සහ අවසාන වශයෙන් කුඩා ඉඩම් හිමියන්ගේ ඉඩම් ඔවුන්ට අහිමි වීම යන ක්‍රියාදාමය කඩිනම් විය හැක. පිටිතින් පැමිණි ව්‍යවසායකයන් මුදල් ණයට දීමෙන් හෝ ඉඩම් මිලදී ගැනීම මගින් ජනපද ඉඩම් අත්පත් කර ගතහොත් එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් දැනට, අතිවිශාල ඉඩම් අහිමි කරුවන්ගේ ප්‍රමාණය නවදුරටත් වැඩි වී ග්‍රාමීය අංශය තුළ ඉඩම් අයිතිය පිළිබඳ විශාල අසමානතාවයක් ඇති විය හැකිය. කෘෂිකාර්මික අංශය පදනම් කර ගත් හිතකර නිෂ්පාදන සහ කාර්මික අංශයක් නොමැතිකම නිසා ග්‍රාමීය රැකියා විසුක්තිය පිළිබඳ ගැටළුව බැරැරුම් ප්‍රශ්නයක් වීමට ඉඩ ඇත.

1953 සිට 1980 දක්වා අද ගොවි ප්‍රතිසංස්කරණය

වැඩි වෙමින් පවතින අද ගොවීන්ගේ ආනරක්ෂිත බව සහ අද ගොවියන් විසින් ගෙවනු ලබන ඉහළ බදු කුලී ශ්‍රී ලංකාවේ 1950 මුල් කාලයේ සිට වී වගා අංශයේ අඩු ඵලදායීතාවට හේතු වූ කරුණු බව සැලකිල්ලට භාජනය වී ඇත. සාධාරණ බදු කුලී ඇති කරලීම සහ ඉඩම් භුක්තියේ ආරක්ෂාව සැලසීමේ අරමුණින් පසුගිය කාලය තුළ දී බලයට පත් වූ රජයන් විසින් නීත්‍යානුකූල ආදාය පනත් කිපයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. 1953 අංක 1 දරණ සහ 1958 අංක 1 දරණ කුඹුරු පනතත්, 1972 අංක 22 දරණ කෘෂිකාර්මික ඵලදාවර්ධන පනතත්, 1973 කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පනතත්, 1979 අංක 58 දරණ ගොවිජන සේවා වැනි අණපනත් මේ ගනයට අයත් වේ.

අද ගොවි ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියා මාර්ගයක් වශයෙන් 1953 පනත අසාර්ථක ප්‍රයත්නයක් විය. මෙය වූයේ හම්බන්තොට සහ මඩකලපුව යන දිස්ත්‍රික්ක වල පමණි. මෙම පනත යටතේ ඉඩම් භුක්ති විඳින අද ගොවීන් විසින් ඔවුන්ට මෙම ඉඩම් අදේට දී ඇති බවට ඉඩම් අයිතිකරුවන්ගෙන් සහතිකයක් ගත යුතු විය. මෙහි ප්‍රතිඵලය වූයේ එම සහතිකය ඉල්ලූ වත් මෙම ඉඩම් වලින් ඉවත් කරලීමයි. (හෙරින් 1974). 1958 පනත මගින් අස්වද්දන කුඹුරු ඉඩම් වල අද ගොවියන් ස්ථාවර හෝ ප්‍රවේණි පදනමක් මත ආරක්ෂා කරලීමට උත්සාහ කළ අතර උපරිම වශයෙන් අස්වැන්නෙන් 25% ක් හෝ අක්කර එකකට වී බුසල් 12 ක බද්දක් (මේ ක්‍රම දෙකින් කුමක් හෝ අවම අගයක් වන අස්වැන්න) ඔවුන්ට ගෙවීමට නියම කළහ.

මෙම උපරිම බද්ද පලාතෙන් පලාතට වෙනස් විය. අඩු ඵලදයී කන්න වලදී බදු වලට අනුපාතිකය අඩු කර ලීම සඳහා ද මෙම පනත ඉඩ සලසන ලදී. මෙම නීති සම්පාදකවරු ඇත්ත වශයෙන්ම මෙය සරල භුක්ති ගිවිසුමක් ලෙස නොව ඉඩම් හිමි අද ගොවි සම්බන්ධතාවයේ බහුවිධ මුහුණුවරක් ලෙස දුටුහ. වාහක සතුන්, පොහොර, බීජ සහ ණය සැපයුම වැනි වෙනත් දේවල් ද (මෙම පනතට) ඇතුළත් විය. මෙහි සංකීර්ණත්වය තේරුම් ගැනීමේ දී පනතේ මූලික වගන්තීන් ක්‍රියාත්මක කරලීමට අමතරව ග්‍රාමීය මට්ටමෙන් ගොවි කාරක සභා පිහිටවූ, අතර ණය සැපයුම, බෝග රක්ෂණ සහ යෙදවුම් සැපයුම වැනි කටයුතු ගැන සොයා බැලීම සඳහා ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව බිහි කරන ලදී.

ආරක්ෂිත අද ගොවි ගිවිසුමක් සඳහා ඔවුන් සතුව තිබිය යුතු නව නීතිමය අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව විඥණයක් අද ගොවීන් අතර ඇති කිරීමට සහ පළමු වතාවට තම වගා කටයුතු වග බලා ගැනීම සඳහා ග්‍රාමීය මට්ටමේ ආයතනයක් පිහිටුවීම අතින් 1958 පනත සාර්ථක වූ නමුත් බදු පිළිබඳ සඳාචාරත්වයක් සහ ඉඩම් භුක්තිය පිළිබඳ ආරක්ෂාවක් සහතික කර දීමට ඇත්ත වශයෙන් එයට නොහැකි වූ නිසා එය අසාර්ථක ප්‍රයත්නයක් විය. මෙම පනත එක් අතකින් ඉඩම් හිමි අද ගොවි සම්බන්ධතාවය සුරා කැම මුල් කර ගත් පදනමක් වශයෙන් දුටු මාක්ස්වාදී දේශපාලන ඥයන් සහ අනික් අතට ස්වාමි සේවක සම්බන්ධතාවයක් ලෙස මෙය දුටු ගතානුගතික ඉඩම් හිමි පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීන්වරුන්ගේ මත වාදයන් අතර සාමාන්‍යත්වයකි. (හෙරින්, 1981; ගෝල්ඩ්, 1977). උද්‍යමයක් වශයෙන් ඉඩම් වලින් ඉවත් කරනු ලැබූ අද ගොවීන් නැවත ඒ පිළිබඳව වගා පරීක්ෂණයක් පවත්වන තුරු පදිංචි කර වීමට මූලික කෙටුම් පතීන් අවස්ථාවක් ලැබුන ද, මෙයින් ස්ථාපිත නීති උල්ලංඝනය කිරීමට ඉඩ තිබෙන බව පෙන්වා දුන් ගතානුගතික විරුද්ධ වාදීන්ගේ බල කිරීම යටතේ මෙම වගන්තිය අහඹු දූමීමට සිදු විය. පැහැදිලි වශයෙන් මෙය ඉඩම් හිමියන්ගේ අවශ්‍යතාවයන් පිළිබිඹු කරන්නක් විය. එමෙන්ම තම ඉඩම් වගා නොකරන්නන් වගා කමිටු තුළින් ඉවත් කරලීමට ද මෙම ගොවි කාරක සභා යෝජනා කර තිබුණි. එහෙත්, මෙහි සාමාජිකත්වය වගා කරන්නන්ගෙන් හතරෙන් තුනක් නියෝජනය වන සේ එකඟත්වයකින් යුක්ත ක්‍රමයක් අවසාන වශයෙන් ඇති කර ගන්නා ලදී.

ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී පනතේ අහිතකර ප්‍රතිඵල කීපයක් ඇති විය. පනත හඳුන්වා දීමත් සමගම මුළු දිවයින පුරා ඉඩම් වලින් විශාල වශයෙන් ගොවීන් ඉවත් කිරීම සිදු විය. 1968 දක්වා මෙම නීතිය දිස්ත්‍රික්ක 22 න් කීපයක පමණක් ක්‍රියාත්මකවූ නිසා ඉතිරි දිස්ත්‍රික්ක වල එම නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර තම ඉඩම් වලින් අද ගොවීන් ඉවත් කිරීමට ඉඩම් හිමියන්ට මෙයින් අවකාශයක් ලැබුණි. මෙසේ 1960 වන විට ඉඩම් වලින් ඉවත් කිරීම් 18,000 ක් යැයි වර්තා වේ. මේ අනුව 1958-1972 අතර කාලය තුළ ඉඩම් වලින් ඉවත් කරන ලද ප්‍රමාණය ආසන්න වශයෙන් 43,000 යැයි වාර්තා වී තිබේ. අවසානයේදී මෙම නඩු වලින් අද ගොවියාට අයිතිය දිනා ගැනීමට හැකි වූයේ 25% ප්‍රමාණයකට පමණි. (වීරවර්ධන, 1978). එමෙන්ම ඉඩම් හිමියන්ට බියෙන් මෙසේ ඉඩම් වලින් ඉවත් කිරීම් පිළිබඳ වාර්තා නොවූ අවස්ථා ද තිබිය හැක. ඇතැම් අද ගොවීන් කුඹුරු ඉඩම් ලේඛණයේ අද ගොවීන් ලෙස ලියා පදිංචි වීම සඳහා උත්සාහ නොකල අතර ඔවුන් විදිත් මෙකෙක් වා කරන ලද ඉඩමේ වගා කිරීමේ අයිතිය රැක ගැනීමේ අරමුණින් කෘෂිකාර්මික කම්කරුවන්ගේ තත්ත්වයෙන් පෙනී සිටීමට මෙහෙය වූණි. (රාසා, 1970). 1958 පනත අද ගොවීන්ගේ තත්ත්වය ආරක්ෂා කිරීමට අපොහොසත් වූයේ ප්‍රධාන වශයෙන්ම එම පනත තුළ අන්තර්ගතව තිබූ දුර්වලතාවයන් නිසාය. පනතේ පැවැති ව්‍යවස්ථානුකූලත්වය උසාවිවල දී ප්‍රශ්න කරනු ලැබීය. විශේෂයෙන් ඉඩම් වලින් අද ගොවීන් ඉවත් කිරීම පිළිබඳව ඉදිරිපත් වූ පැමිණිලි විභාග කිරීමට සහකාර ගොවිජන සේවා කොමසාරිස් වරුන්ට තිබූ බලධාරීත්වය අභියෝගයට ලක් කරනු ලැබීය. මෙම ඉවත් කිරීම අද ගොවීන් කුඹුරු වලින් බල හත්කාරයෙන් සහ ශාරීරික වශයෙන් ඉවත් කිරීමක් ලෙස උසාවි මගින් අර්ථකථන කරනු ලැබීය. එහෙත් බහුල වශයෙන් සිදු වූ අද ගොවීන්ට, කුඹුරු ඉඩම් වගාකරලීමට ඉඩ

සැලසීමේ ප්‍රතික්ෂේප කරලීමේ ක්‍රියා පිළිවෙත සැලකිල්ලට ගත් බවක් නොපෙන්. (හෙරින්, 1981). බොහෝ ඉඩම් හිමියන් ගොවි කාරක සභා වලට සහභාගී නොවූ නිසා මුල් අවධියේදී ඒවා නීත්‍යානුකූල ලෙස සෑදීම ලත් ඒවා නොවන බැව් උසාවි විසින් තේරුම් ගන්නා ලදී. මේ නිසා නීත්‍යානුකූල නොවූ ලෙස ඉඩම් වලින් ඉවත් කරලීම පිළිබඳව වැරදි කරුවන් වූ ඉඩම් හිමියන්ට ඒවායින් ඉවත් වන ලෙස නියෝග නිකුත් කිරීමට සහ ඉවත් කරනු ලැබූ අද ගොවීන්ට උදව් කිරීමට මෙම කමිටු අසමත් විය. මෙම දුර්වලතාවයන් මග හරවා ගැනීම සඳහා 1958 සිට 1970 කාලය අතර මෙම පනත පස් වතාවක්ම සංශෝධනය කිරීමට සිදුවිය. නමුත් මෙම සංශෝධනයන් මගින් වුව ද එහි පැවැති මුල් තත්ත්වය වෙනස් කිරීමේ ලා සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරලීමට නොහැකි විය. 1964 සංශෝධන යටතේ කෘෂිකාර්මික කම් කරුවෝ සහ ගොවීන් නොවන අය ගොවි කාරක සාමාජිකත්වයෙන් ඉවත් කරනු ලැබීය.

කුඹුරු ඉඩම් පනතේ නියම කොට ඇති බදු ගෙවීම පිළිබඳ රෙගුලාසි වලට සාමාන්‍ය වශයෙන් හෝ අනුකූලතාවයක් දක්වන ලද්දේ දිවයිනේ අඩු ජනගහනයක් ඇති ගිනිකොන, නැගෙනහිර සහ ඊසාන දිග ප්‍රදේශවල දී පමණි. (ගො.ප.ප්‍ර.ආ., 1978). මෙයට ප්‍රධාන හේතුව වූයේ මෙම අලුතින් සංවර්ධනය වූ ප්‍රදේශවල අද ගොවි ඉඩම් හිමි සම්බන්ධතාවය පිළිබඳ පැරණි සම්ප්‍රදායන් හෝ වාරිත්‍රයන් නොතිබීමයි. අද ක්‍රමය පාඨුල ලෙස ව්‍යාප්ති වී ඇති සහ ඉහළ ලෙස බදු ගෙවීම කරන උඩරට ප්‍රදේශය හා සසඳා බලන විට මෙම ප්‍රදේශ වල ඉඩම් හිමි කමක් නොමැති වීම ද මෙම සාර්ථකත්වයට තවත් හේතුවක් ලෙස දක්වන හැක.

අද ගොවීන්ට කම්කරුවන් වශයෙන් ලියා පදිංචි වීම සඳහා බලපෑම් කිරීම, ඉඩම් හිමියන්ට වඩා කරුවන් ලෙස පෙනී සිටීම සහ තමන්ට අවශ්‍ය වූ විටෙක අද ගොවීන් වෙතස් කිරීම සහ ඉහළ බදු කුලී නියම කිරීම වැනි 1958 කුඹුරු ඉඩම් පනතේ නිල දුර්වලකම් හා අඩුපාඩුකම් මග හැරීමට 1972 සහ 1973 පනත් අසමත් විය. අද ගොවීන් පිළිබඳ ප්‍රශ්න ඇසීම සහ නිරාකරණය කරලීම සඳහා කෘෂිකාර්මික නීතිමය සභා පත්කරලීමට නීතිමය අදාල වගන්තීන් 1972 කෘෂිකාර්මික පලදවර්ධන පනත සහ 1973 දී කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පනතේ ඇතුළත් විය. නමුත් 1975 දී පමණක් ක්‍රියාත්මක වූ මෙම කෘෂිකාර්මික නීතිමය සභා 1977 දී විසුරුවා හරිනු ලැබීය. 1972 සහ 1973 පනත් යටතේ ඇති කරනු ලැබූ කෘෂිකාර්මික පලදවර්ධන කමිටු සහ ගොවි කාරක සභා අද ගොවීන්ගේ යහපත උදෙසා වැඩි යමක් නොකළ දේශපාලන පදනමක් මත පත් කරන ලද සාමාජිකයන් රැසකගෙන් සමන්විත විය. 1977 දී මෙවා අහෝසි කරලීමත් සමගම අද ගොවීන් ඉවත් කිරීමේ නව ප්‍රවාහයක් සිදුවන්නට ඇති අතර එම ප්‍රමාණය කොතරම් දැයි නිත්‍ය වශයෙන් දැන ගත නොහැක.

1979 ගොවිජන සේවා පනතට පවා 1958 කුඹුරු ඉඩම් පනතේ පැවැති සියළු දුර්වලතාවයන් මග හරවා ගැනීමට හැකියාවක් තිබුන බවක් නොපෙන්. අද පවතින ගොවිජන සේවා කමිටු තුළ නියෝජනය වී ඇත්තේ ඉඩම් හිමි ගොවීන් හෝ අද ගොවීන්ට වඩා රාජ්‍ය නිලධාරීන්ය. කෙසේ නමුත්, ඕනෑම අද ගොවියෙකු විසින් තබා ගත යුතු වූ උපරිම ඉඩම් ප්‍රමාණය අක්කර 5 දක්වා සීමා කරලීමෙන් සහ ගෙවිය යුතු අදාය අස්වැන්නෙන් 25% ක් හෝ බුසල් 15 දක්වා (මෙම දෙකෙන් කුමක් හෝ උපරිමය ගෙවිය යුතුය) වැඩි කරලීමෙන් ද මෙම නව පනත අද ගොවීන්ට වඩා ඉඩම් හිමියන්ට වාසි දියක එකක් බව පෙන්. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් හැම අද ගොවියෙකුටම තම නිෂ්පාදනයෙන් විශාල කොටසක් ඉඩම් හිමියාට ගෙවීමට සිදු විය. මෙම නව වෙනස්කම් වලින් අපේක්ෂා කළ පරමාර්ථය වූයේ අද ගොවීන් ලවා වඩා ඵලදායී ලෙස ඉඩම් අස්වැද්දීමට පෙළඹවීමත් වැඩි වැඩියෙන් ඉඩම් බදු දීම සඳහා ඉඩම් හිමියන් උනන්දු කරලීමත් යන කරුණුය. අද ගෙවීම් පාලනය කිරීමට හෝ ඉඩම් භුක්තිය පිළිබඳ වැඩි ආරක්ෂාව සහතික කරලීමට වඩා, මෙම පනතින් බලාපොරොත්තු වූ ප්‍රධාන පරමාර්ථය වූයේ ඉඩම් වගා කරලීමේ කාර්යක්ෂමතාවය වැඩි කිරීමයි. මීට ඉහත අදිසථා

වලදී මෙන් නොව නිෂ්පාදිතය වැඩි කිරීම සඳහා අදාළ පියවරවල් මෙන්ම අද ගොවීන් පිළිබඳ වගන්තීන් එකම පනතක් තුළ ඇතුළත් කිරීම නිසා මෙම ඉහතින් දැක් වූ කරුණු තවදුරටත් සනාථ වේ. උපරිම අද ඉඩම සීමාව සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාත්මක වූයේ නම් එමගින් විශාල කට්ටි වගාකරන අද ගොවීන් බිහිවීම වැලැක්වීමට ඉඩ තිබුණත් කුඹුරු ඉඩම ලේඛණයේ අද ගොවීන් ලියාපදිංචි නොවී සිටීමේ හැකියාව නතර කරලීමට එහි ඉඩක් නොවීය. තවද ඉඩම හිමි ගොවීන් විසින් වගා කළ යුතු ඉඩම් පිළිබඳ උපරිම සීමාවක් නොතිබුණ බැවින් ඉඩම හිමියන්ට අද ගොවීන් වගා කරන වැඩි කොටසක් තමන් අතට ගෙන තමන්ම වගා කරන කොටසක් වශයෙන් තබා ගැනීමේ ඉඩ කඩවිය. (1972 අංක 1 දරණ ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ පනතේ නියම කොට තිබූ අක්කර 25 උපරිම ඉඩම් සීමාවට යටත්වය.)

1958 කුඹුරු ඉඩම් පනතේ සහ එහි පසුකාලීන සංශෝධන වල ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ඉඩම් හිමි අද ගොවි සම්බන්ධතාවයන්ගේ වෙනස්වීම ඇති විය. බොහෝ අවස්ථාවලදී මේවා අද ගොවීන්ටම අවාසිදයක විය. ශ්‍රී ලංකාවේ මධ්‍යම කඳුකරයේ සහ නිරිත දිග ප්‍රදේශවල මෙම ඉඩම් අහිමි අද ගොවි සම්බන්ධතාවය වැඩි වශයෙන්ම පුර්ව යටත් විජිත යුගයේ පැවැති ස්වාමි සේවක ආකෘතියට කිට්ටු බවක් දැක්විය. (රයන්, 1958, ගොප.ප්‍ර.ආ. 19/5). කෙසේ වෙතත් ඉහත දැක්වූ ප්‍රදේශ වල මෙන්ම රටේ සෙසු බොහෝ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල විවිධ මට්ටමින් මෙම ස්වාමි සේවක සම්බන්ධතාවයන් හිත වී ගිය අතර ඒවායේ ඇතැම් බලපෑම් ඉඩම් භුක්ති සම්බන්ධතාවයන් කෙරේ දැකිය හැක.

ස්වාමි සේවක සම්බන්ධතාවයන්ගේ පිරිහීමට හේතු වූ කරුණු මොනවා දැයි යන්න පිළිබඳ ප්‍රයෝජනවත් කරුණු රැසක් සිල්වා (1979) විසින් උඩරට ගමක් පිළිබඳව කරන ලද අධ්‍යයනයකින් ඉදිරිපත් කොට ඇත. මෙම ලේඛකයාට අනුව සම්ප්‍රදේශික සමාජය කුලය පදනම් කරගත් සේවාවක් සපයන සහ උසස් කුලයේ ඉඩම් හිමියන්ගේ වුවමනා එපාකම් වලට උදව් පදවි කරලීමට කැමැත්තක් දක්වන අද ගොවීන්ගෙන් සමන්විත වූ ආකාරයේ එකකි. මෙයට ප්‍රති උපකාරයක් වශයෙන් මෙම අද ගොවීන්ට වගා කිරීම සඳහා ඉඩම් කට්ටියක් ලැබුණ අතර ඉදහිට තැගි බෝග සහ ඔවුන්ට කරදර හෝ විශේෂයෙන් මුදල් අවශ්‍ය අවස්ථාවක ඉඩම් හිමි ඉහළ කුලවල අයගෙන් සහයෝගය ද ලැබුණි. නමුත් පක්ෂ දේශපාලන ක්‍රමය, නව සාර ධර්ම වල පැතිරීම, වාණිජමය එළවලු වගාව හඳුන්වා දීම සහ කුඹුරු පනත යන ක්‍රියාවල් මගින් මෙම සම්බන්ධතාවයන්ට බාධා පමුණුවනු ලැබීය.

වියළි කලාපයේ ගොවි ජනපද යෝජනා ක්‍රම තුළ විවිධ ආකාරයේ හවුල් වශයෙන් වගා කරන විවිධ අද ගොවි රටාවන් බිහි විය. තමන්ගේ මුළු ඉඩම් අහිමි වී ගිය සමහර මුල් පදිංචි කරුවන්ට අද ගොවීන් වශයෙන් වැඩ කිරීමට සිදු වී ඇත. මුදල් ණයට දෙන්නන්, ට්‍රැක්ටර් හිමිකරුවන්, වෙලෙන්දන්, වී මෝල් හිමියන් සහ රජයේ සේවකයන් මෙහි දී ඉඩම් හිමි යන්ගේ ගනයට වැටුණි. ඔවුන්ගෙන් සමහරක් මෙම ගොවි ජනපද වල නොව නාභරික ප්‍රදේශවල පදිංචිකරුවන් විය. මෙම අදාශමාන ඉඩම් හිමියන් තම කුඹුරු ඉඩම් පිළිබඳව සොයා බැලීමට ගම් මට්ටමින් නියෝජිතයන් තබා ගන්නා ලදී. හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ මෙම නියෝජිතයන් හඳුන්වනු ලබන්නේ ගම්භාරයා වශයෙනි. බොහෝ විට විශාල කුඹුරු යායවල් පාලනය කිරීමට සිදුවූ නිසා කෙලින්ම ඔවුන්ට එම ඉඩම් වගා කර ලීමට නොහැකි වේ. මේ නිසා ඔවුන් ගේ පාලනය යටතේ ඇති ඉඩම් අද ගොවීන් කීපදෙනෙක් අතර වගා කරලීම සඳහා බෙද දෙනු ලැබේ. මෙම අද ගොවීන් බොහෝ විට ලියා පදිංචි වූවන් නොවන නිසා අද ගොවි නීති මගින් රෙගුලාසි ඇති කරන ලද කොන්දේසිවලට ඔවුන් විෂය නොවීය. ගම් භාරයන් විසින් මෙම අද ගොවීන්ට යෙදවුම් ලබා නොදෙන අවස්ථාවලදී ඔවුන් විසින් ගම් බාරයන්ට තම අස්වැන්නෙන් 25% පමණ ගෙවිය යුතු විය. එහෙත් මෙවැනි අවස්ථාවන් ද ඉතා විරල වූ අතර ගම්බාරයන් විසින් බොහෝ විට ණය, වාහක බලය සහ යෙදවුම් සැපයූ අතර අස්වැන්නෙන් 2/3 කට වැඩි ප්‍රමාණයක් ඔවුන්ට ගෙවිය යුතු විය.

කෘෂිකර්මයේ කුලී ශ්‍රමය

මහා පරිමාණ වශයෙන් කුලී ශ්‍රමය භාවිතා* කිරීම 19 වන ශතවර්ෂයේදී බ්‍රිතාන්‍යයන් විසින් ආරම්භ කළ ධනවාදී වතු වගා අංශයේ විශේෂ ලක්ෂණයක් විය. මෙම වතු කම්කරුවන් රට තුළට ගෙනෙනු ලැබූයේ දකුණු ඉන්දියාවෙනි. කෙසේ වෙතත් දේශපාලන නිදහස, දකුණු ඉන්දියානු ද්‍රවිඩයන් ආපසු යැවීම සහ වතු ජනසතුකිරීම යන කරුණු නිසා වතු වගා අංශයේ වැඩ කරන ශ්‍රී ලංකා කම්කරුවන්ගේ රැකියා අවස්ථා වර්ධනය විය. ආරම්භයේ සිටම ඉන්දියානු කම්කරුවන් මෙම වතු වල ලැබීයේ කාමර වල තබා ගත් අතර ඔවුන්ට ගෙවනු ලැබූයේ ඉතා අඩු දෛනික වේතනයකි. වතු කම්කරුවන්ගේ සුඛසාධනය අරභයා පසු කාලයේදී අවම වැටුප් ප්‍රමාණය පිළිබඳව නීති අණපනත් කීපයක්ම හඳුන්වා දෙන ලදී. මධ්‍යම පන්තික ඉන්දියානු ද්‍රවිඩයන් විසින් මෙම වතුකම්කරු පන්තිය 1930 ගණන්ට පසු භාගයේදී සාපේක්ෂ වශයෙන් ප්‍රබල වෘත්තීය සමිති බවට පත් කරන ලදී. (ජයවර්ධන, 1972). ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණයේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් වතු ජනසතු කිරීමෙන් පසු පවා ඒවායේ පැවැති දඩ පන්තිය බව සහ ආදායම් පාලන ක්‍රමය සැලකිය යුතු තරමකින් වෙනස් වූයේ නැත. කොතරම් රාජ්‍ය සුඛසාධන කටයුතු සහ වෘත්තීය සමිති පිළිබඳ ඉතිහාසය කෙතරම් දික් වුවත් වතු කම්කරුවන් තවමත් ජීවත් වන්නේ ඉතාමත්ම අවම යැපුම් මට්ටමක බව සත්‍ය කරුණකි. (බොන්ඩ්, 1974. ජයවර්ධන, 1979. ඩාවුට්, 1980). 1930 ගණන් වල පසු භාගයේ සිට වියළි කලාපයේ ගොවි ජනපද බහුල වශයෙන් ඇරඹීමත් සමග ග්‍රාමීය කෘෂිකර්මයේ කුලී ශ්‍රමය භාවිතා කිරීම වැඩි විය. කෙසේ වෙතත් මෙම නව ව්‍යුහය තුළ දී පවා ශ්‍රමය පිළිබඳ වැඩි වසම් සහ අර්ධ වැඩි වසම් රටාවන් වගේම අන්තම ක්‍රමය සහ ප්‍රවේණි ක්‍රමය සම්පූර්ණයෙන්ම ඉවත් වූයේ නැත. (ගුණසිංහ 1975). පන්සල් සහ රඳල ඉඩම් හිමියන් තම කුඹුරු ඉඩම් වගා කර දමීම සඳහා උපයෝගී කරගත් රාජකාරී ක්‍රමය 1833 දී බ්‍රිතාන්‍ය රජය විසින් නිල වශයෙන් සම්පූර්ණයෙන් අහෝසි කරදමනු ලැබුවත් සමහර උඩරට ප්‍රදේශවල එය ක්‍රියාත්මකව පවතී. ඉතා විශාල වශයෙන් අද කොටස් ගෙවීමට සිදු වී ඇති විවිධ ස්වරූපයේ අනාරක්ෂිත අද ක්‍රම තවමත් විශාල පරිමාණයෙන් දැකිය හැක. මෙය තවත් ආකාරයක ශ්‍රම මෙහෙවරකි. (අද ගොවි ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ කොටස නැවත බලන්න).

ආරම්භයේ සිටම හැම ගොවියෙක් විසින් ම සමාන තරමේ ඉඩම් කට්ටි යක් වගා කළ යුතු අතර නිශ්චිත කාල සටහනකට **අනුව ගොවිතැන් කටයුතු නිම කළ යුතුවූ බැවින් වියලි කලාපයේ ගොවිජනපද යෝජනා ක්‍රමවල අන්තම ක්‍රමය භාවිතා කළ නොහැකි විය. පවුලේ ශ්‍රමය පමනක් ප්‍රමාණවත් නොවූ මෙම ජනපදිකයන් බහුල වශයෙන් කුලී ශ්‍රමය භාවිතා කිරීමට පටන් ගත්හ. ඉඩම් අහිමි කරුවන් අනාවසර ඉඩම් හිමියන් සහ ආන්තික ගොවීන් පිරිසක් ජනාවාස සංවර්ධනයේ පසුකාලීන අවදියේදී වියලි කලාපයේ ප්‍රදේශ වල දැකිය හැකි වූ නමුත් විශේෂයෙන් ගොවිතැන් කටයුතු බහුල කාලවලදී තෙත් කලාපයේ ප්‍රදේශවලින් කුලී ශ්‍රමය සොයා ගැනීමට සිදු විය. මෙසේ තෙත් කලාපයේ සිට වියලි කලාපය දක්වා ශ්‍රමයේ සංවිධානාත්මක ශ්‍රම සංවලනයක් කාලීනව සිදුවනු දැකිය හැකි විය. (කෘෂිකර්ම සහ රත්බණ්ඩා, 1981).

* කෙසේ වෙතත් වතු වල 1930 ගණන් වල වැටුප් සඳහා සාමූහික කේවල් කිරීම සහ වෘත්තීය සමිති කටයුතු ඇරඹීමට පෙර කම්කරුවන් එක්තරා සමාජයක සිරකරුවන් කොටසක් වශයෙන් ජීවත් වූහ. වැටුපෙන් කොටසක් ගෙවීම, ණය සහ සමාජ යුතුකම් මාර්ගයෙන් පරිපාලනය කෙරෙහි බැඳ තබා ගැනීම, බාහිර සම්බන්ධතාවයන් සීමා කිරීම, වතු වලට ම හෝ කංකානීට අයත් කට සාප්පු පවත්වා ගැනීම, සහ රැකියාව සඳහාම ලබා දී ඇති නිවාස පහසුකම් ආදී අර්ධ වැඩි වසම් හුරුපුරුදු සියල්ල මගින් පැහැදිලි වන්නේ මෙකල කම්කරුවන් සහ සේවා යෝජකයන් අතර පැවති සිරස් සම්බන්ධතාවයේ ස්වරූපයයි. සමස්ත වතු වගා ක්‍රමයම ධනවාදී. පදනමක් මත ක්‍රියාත්මක වූවත්, වතු කම්කරුවන්ට තරඟකාරී වෙළඳ පොල තුළ තම ශ්‍රමය අලෙවි කිරීමට නොහැකි වූ අතර එය වතු කලමනාකරණය හා බැඳ දමා තිබිණි.

** උද්‍යෝගයක් වශයෙන් මෙයට හේතු වූයේ සියළුම ගොවීන්ට එක්තරා කාලයක් තුළ තම ඉඩම් සැකසීම සම්පූර්ණ කිරීමට අවශ්‍ය ජලය විශේෂ දින වලදී පමණක් නිකුත් කරලීමයි.

ග්‍රාමීය කෘෂිකර්මයේ යෙදී සිටින කුලී ශ්‍රමිකයන්ගේ ප්‍රමාණය පිළිබඳ නිවැරදි ඇස්තමේන්තු ලබාගත නොහැක. කෙසේ වෙතත් 20 වෙනි ශතවර්ෂයේ ආරම්භයේ සිට එම සංඛ්‍යාව දිගින් දිගටම වැඩිවී ගිය බව තොරහසකි. 1970 ට පෙර කාල කුල පවා මෙවැනි ඇස්තමේන්තු සොයා ගැනීමට අපහසු වුවත්, 1971 ජන සංගණනයට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ මෙම වර්ෂයේ ග්‍රාමීය කෘෂිකර්මයේ නියුක්ත කුලී ශ්‍රමිකයන්ගේ ප්‍රමාණය දෙලක්ෂයක් පමණ වේ යැයි ගණන් බලා ඇත. (ගුණවර්ධන, 1979). ශ්‍රී ලංකාවේ මහ බැංකුවේ ඉඩම් සහ ශ්‍රම භාවිතා පිළිබඳ සමීක්ෂණයට අනුව (1975 ප්‍රසිද්ධියට පත් නොකරන ලද 1980 පෙරේරා සහ ගුණවර්ධන විසින් පෙන්වා දෙන ලද) පුද්ගලයන් හය ලක්ෂයක් පමණ ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික ශ්‍රමිකයන් වන අතර ඉන් 55% ක් පමණ ඉඩම් අහිමි කරුවන්ය.

ගම් පිළිබඳව කරන ලද අධ්‍යයනයන් පෙන්වා දෙන ලද්දේ කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල නිරතව සිටින අයගෙන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් කුලී කරුවන් නොහොත් වැටුප් ශ්‍රමිකයන්ය. (කුලී ශ්‍රමිකයන්). උද්‍යෝගයක් වශයෙන් ගම් නවයක් අලලා කෘෂිකාර්මික ශ්‍රමය පිළිබඳව ඔවුන්ගේ සමීක්ෂණ ප්‍රතිඵල වලට අනුව පෙරේරා සහ ගුණවර්ධන (1980) ප්‍රකාශ කරන්නේ එම සමීක්ෂණයේ දී විමසුමට හසුකර ගත් කුටුම්භයන්ගෙන් 40% ක් පමණ පවුල් වල අඩුම වශයෙන් කෘෂිකර්මයේ නියැලෙන කුලී ශ්‍රමිකයන් එක් කෙනෙකු හෝ ඊට වැඩි ගණනක් ඇති බවයි. කෘෂිකර්මයේ නියුක්ත මුළු ශ්‍රම හමුදාවෙන් කෘෂිකාර්මික කම්කරුවන් වශයෙන් ඇති ප්‍රමාණය ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් 44% සිට 88% දක්වා වෙනස් වන බව ද ඔවුන් තම ග්‍රාමීය අධ්‍යයනයේදී සොයා ගෙන ඇත.

වී සහ වෙනත් ආහාර බෝග වගාවන් සඳහා අදාල කටයුතු කාලීන එනම් ඒවා ඉතා බහුල හා එසේ නොවන අවස්ථාවන් දැකිය හැක. මේ නිසා වතු අංශයේ මෙන් නොව ග්‍රාමීය කෘෂි කර්මයේ දී ගොවීන්ට ස්ථිර කුලී ශ්‍රම හමුදාවක් තබා ගැනීමට ඉඩක් නොමැත. මේ නිසා කම්කරුවන් අනියම් තත්ත්වයක් මත සේවයේ යොදවා ගත් අතර ඒ සඳහා බොහෝ විට ඔවුන්ට දෛනික වැටුපක් ගෙවනු ලැබේ. ඇතැම් විට වැඩ කටයුතු කොන්ත්‍රාත් පදනමක් මත හෝ කාර්යයේ ප්‍රමාණය අනුව ගෙවීමේ පදනම මත සිදු කරන ලදී.

ඉඩම් නොමැති කම පිළිබඳව ගැටළු උග්‍රවීම මෙන්ම කෘෂිකාර්මික සහ ආර්ථික අංශයේ රැකියා ව්‍යාප්තියට ඇති ඉඩකඩ සීමිත වූ නිසා අවුරුද්දේ වැඩි කාලයක් කුල රැකියාවක් නොමැතිව ජීවත් වන ග්‍රාමීය කම්කරුවන් ප්‍රමාණය අධික විය. එහෙත් තම ජීවිකාව සඳහා ඔවුන්ට තව දුරටත් කෘෂිකර්මය මතම යැපීමට සිදු වී ඇත. මේ සමගම උද්ධමනය හා මූර්ත වැටුප් වල සබඳතාවය සැලකීමේ දී සියලුම ග්‍රාමීය කම්කරුවන්ගේ ජීවන මට්ටම තව දුරටත් පහත වැටීමට හේතු විය. නාගරික සහ වතු අංශයේ මෙන් ග්‍රාමීය අංශයේ කුලී ශ්‍රමිකයන්ගේ වැටුප් සහ සේවා තත්ත්වයන් ජාතික රාජ්‍ය අණපනත් වලට විෂය වී නොමැත. ඉඩම් සහ අදාල ගොවි ප්‍රතිසංස්කරණ වලින් පවා ග්‍රාමීය කෘෂිකර්මයේ කුලී ශ්‍රමිකයන්ගේ තත්ත්වය ඉහල නංවාලීමට පිටුවහලක් ලැබී නැත. (වික්‍රමසේකර, 1977. ගුණවර්ධන, 1979-1981. පෙරේරා සහ ගුණවර්ධන, 1980.)

හැරිස් (1977) සහ වික්‍රමසේකර (1977) දක්වා ඇති ආකාරයට කම්කරුවන් විසින් ඉදහිට දියත් කරන ලද සාමූහික ප්‍රයත්නයන් කීපයක් හැර වැටුප සහ රැකියාව සඳහා තම සේවා යෝජකයා මත ඔවුන් යැපීමට සිදු වූ බැවින් සාමූහික කේවල් කිරීමක් වෙනුවෙන් සංවිධාන වීමට ඔවුන්ට ලැබුණු අවස්ථා සීමිත විය. ඒ කෙසේ වෙතත්, කම්කරු සම්බන්ධ-තාවයන් පිළිබඳ ග්‍රාමීය අංශයේ මෑතදී ඇති වී තිබෙන ඇතැම් ප්‍රවණතාවයන් ගැන අවධානය යොමු කිරීම මෙහි දී වැදගත් වේ. කුලී ශ්‍රමය භාවිතා කිරීමෙන් තම විශාල කුඹුරු යායවල් වගා කරන ධනවත් ගොවි ස්වල්පයක් ශ්‍රී ලංකාවේ දැකිය හැකිය. ඔවුන් බොහෝ දිට අතරමැදි කොන්ත්‍රාත් කරුවන් මගින් මෙම කුලී ශ්‍රමිකයන් බඳවා ගන්නා අතර ඔවුන් සහ කුලී ශ්‍රමිකයන්

අතර පෞද්ගලික සම්බන්ධතාවයක් දැකිය නොහැක. මෙම තත්ත්වයන් දිගින් දිගටම වර්ධනය වී පැවැතියේ නම් අනාගතයේ දී ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික අංශයේ කම්කරු සංවිධානයක් ඇති වීමට හේතුවන වාතාවරණයක් ගොඩ නැගීමට ඉඩ තිබේ.

නිගමනය :

මහා පරිමාණ පුද්ගලික ව්‍යවසාය තත්ත්වය සහ ප්‍රාග්ධනය ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රය තුළට ඇද ගැනීමේ අරමුණින් හඳුන්වා දෙනු ලැබූ ඉඩම් බෙදා දීමේ ප්‍රතිපත්තිය තිසා ගොවීන් අතර විභේදන ක්‍රියා වලියක් ඇති විය. විවිධ ස්ථාවරයන්ගෙන් සමන්විත එම ග්‍රාමීය අංශය තුළ මහා පරිමාණයේ ව්‍යවසාය තත්ත්වය හිමි කොම්පෑණි සහ ධනවාදී ගොවි සමූහයකුත් ආන්තික මෙන්ම කුඩා ගොවීන්ගෙන් සැදුම්ලත් විශාල පිරිසකුත් (ඔවුන්ගෙන් සමහරක් අදගොවීන් විය) යෙදවුම් සහ අලෙවි පහසුකම් සපයන, මුදල් ණය දෙන ධනවත් වෙළඳුන් සහ ට්‍රැක්ටර් හිමි සමූහයකුත්, ඉඩම් අහිමි විශාල කම්කරු සමූහයකුත් දැකිය හැකි විය. ග්‍රාමීය කෘෂිකර්මය තුළට ධනවාදී නිෂ්පාදන ක්‍රමය ඇතුළත් වීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් බිහිවූ මෙම විභේදන ක්‍රියාවලිය මගින් ග්‍රාමීය රැකියා නියුක්තිය සහ ඉඩම් අයිතිය පිළිබඳ අංශයන් අතර අසමාන තාවයක් ගොඩනැගී ගොවිකටයුතු ක්ෂේත්‍රය තුළ දැඩි නොසන්සුන්තාවයක් ඇතිවිය. වැඩිවෙමින් පවතින ඉඩම් අහිමි කම්කරුවන් සඳහා ප්‍රමාණවත් රැකියා අවස්ථා ඇති කිරීමේ අරමුණින් කෘෂිකර්මය තුළට ශ්‍රම උරා ගැනීමේ හැකියාව මෙන්ම කර්මාන්ත බිහිකිරීම සඳහා අදාළ වැඩ පිළිවෙලවල් දියත් නොකලහොත් මෙම කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රය තුළ පවතින අසහනය පාලනය කරගත නොහැකි තත්ත්වයක් කරා ඉහළ නැඟුමට ඉඩ තිබුණි. ඇත්ත වශයෙන්ම අනාගතයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ගොවිකටයුතු සම්බන්ධතාවයන් පිළිබඳ අධ්‍යයනයන්ගේ වැදගත් කොටසක් වශයෙන් මෙම කල්පිතයන් දැඩි පරීක්ෂණයට භාජනය කළ යුතුවේ.

**පරිශීලනය කළ ග්‍රන්ථ
REFERENCES**

ARTI (1975) Agrarian Situation Relating to Paddy Cultivation in Five Selected Districts of Sri Lanka, Part 6 , Comparative Analysis, Colombo.

ARTI (1977) Land Reforms and the Development of Coconut Lands, Colombo.

ARTI (1978) Agrarian Reform and Rural Development in Sri Lanka, Colombo, Mimeo.

Bansil, P. C. (1971) Ceylon Agriculture : A perspective. Oxford and IBH Publishing Co., New Delhi.

Bond, Edith, M. (1974. The State of Tea : A War on Want Investigation into Sri Lanka's Tea Industry and the Plight of the Estate workers. War on Want, London.

Breman, J. (1974) Patronage and Exploitation. University of California Press, Berkely, California.

Central Bank of Ceylon (1960—80) Annual Report , Colombo.

Central Bank of Ceylon (1977—80) Reviews of the Economy, Colombo.

Crooks, G. R. and Ranbanda, H. A. (1981) Economics of Seasonal Labour Migration in Sri Lanka, ARTI, Colombo.

Dawood, Navaz (1980) Tea and Poverty : Plantations and the Political Economy of Sri Lanka Urban-Rural Mission, Chirstian Conference of Asia, Hong Kong.

Denham, E. B. (1912) Ceylon at the Census of 1911. Government Press, Colombo.

Department of Census and Statistics (1962, 1973) Report of of the Census of Agriculture, Colombo.

- Department of Census and Statistics —(1946, 1971) Report of the Census of Population, Colombo.
- Ellman, A. O. and Ratnawera, D. de S. (1974) *New Settlement Schemes in Sri Lanka*, ARTI Colombo.
- Farmer . B. H. (1957) *Pioneer Peasant Colonization in Ceylon*. Oxford University Press, London.
- Farmer B. H. (ed) (1971) *Green Revolution ? Technology and Change in Rice Growing Areas of Tamil Nadu and Sri Lanka*, Macmillan, London.
- Gold, M. E. (1977) *Law and Social Change : A Study of Land Reform in Sri Lanka*. Nellen Publishing Company, New York.
- Government of Ceylon (1951) *Report of the Kandyan Peasantry Commission*. Government Press, Colombo.
- Government of Ceylon (1953) *Paddy Lands Act, No. 1 of 1953*. Government Press, Colombo.
- Government of Ceylon (1958) *Paddy Lands Act. No. 1 of 1958*. Government Press, Colombo.
- Gunasinghe, N. (1975) "Production Relations and Classes in a Kandyan Village". *Modern Ceylon Studies*, Vol. 6, No. 2.
- Gunawardena, P. J. (1979) "Agricultural Policies, Rural Workers and Rural Workers' Organisations : The case of Wage Earners in the Rural Economy". ILO (ARTEP), *Employment, Resource Mobilization. and Basic Needs through Local level Planning Bangkok*.
- Gunawardena, P. J. (1981) "Rural Workers in Sri Lanka : Issues and Development", *Sri Lanka Journal of Agrarian Studies*, Vol. 2, No. 1.
- Hameed, Abdul, N. D. et al (1977) *Rice Revolution in Sri Lanka*, UNRISD, Geneva.
- Harris, John (1977) "Social Implications of Changes in Agriculture in Hambantota District. "Farmer, B. H. (ed) *Green Revolution ? changes in Rice Growing Areas of Tamil Nadu and Sri Lanka*. Macmillan, London.
- Herring, Ronald, J. (1974) "The forgotten 1953 Paddy Lands Act in Ceylon : Ideology, Capacity and Response". *Modern Ceylon Studies*. Vol. 13, No. 2.
- Herring, Ronald, J. (1981) "Embedded Production Relations and the Rationality of Tenant Quiescence in Tenure Reform". *The Journal of Peasant Studies*, Vol. 8 No. 2.
- Jayawardena, Visakha Kumari (1972) *The Rise of the Labour Movement in Ceylon*. Duke University Press. Durnham, North Carolina.
- Jayawardena, Kumari (1979) "Basic Needs, Workers" Organisations and Labour Policies in the Plantation Sector". ILO (ARTEP) *Employment, Resource Mobilization and Basic Needs through Local-level Planning, Bangkok*.
- Ladejinsky, Wolf (1973) "Agrarian Reform in Asia : The Green Revolution and its Reform Effects", Shand, R. T. (ed) *Technical Change in Asian Agriculture*. ANU Press, Canberra.
- Leacg, E. R. (1961) *Pul Eliya — A village in Ceylon. A Study of Land Tenure and Kinship*. Cambridge University Press.
- Moore, M. P. et al (1979) "Weligalagoda : an Internal Colony in Galle District". Morrison, Barrie, M. et al (ed), *The Disintegrating Village Lake House Investments Ltd., Colombo*.
- Moore , M. P. and Perera, U. L. Jayantha (1978) "Land Policy and Village Expansion in Sri Lanka" *Marga* Vol. 5, No. 1.
- Moore M.P. and Wickramasinghe, G. (1980) *Agriculture and Society in the Low Country (Sri Lanka)*, ARTI, Colombo.
- Morrison, Barrie, M. et al (1979) *The Distingtegrating Village. Lake House Investments Ltd., Colombo*.
- Peiris, G. H. (1976) "Share-Tenancy and Tenurial Reform in Sri Lanka" *South Asia*. Vol. 9., No.1.

Perera, U. L. Jayantha (1979) "Nigaruppe : Settlement and Conflict in the Coconut Triangle" Morrison, Barrie M., et al (ed), *The Disintegrating Village*, Lake House Investments Ltd., Colombo.

Perera, U. L. Jayantha and Gunawardena, P. J. (1980) *Hired Labourers in Peasant Agriculture in Sri Lanka*. ARTI, Colombo.

Raza Ameer (1970) *Evaluation of the Paddy Lands Act*. UNFAO Rome.

Richards, Peter and Gooneratne, Wilbert (1980) *Basic Needs, Poverty and Government Policies in Sri Lanka*, ILO, Geneva.

Ryan, Bryce (1958) *Sinhalese Village*. University of Miami Press, Coral Gables, Florida.

Sanderatne, Nimal (1973) "Tenancy in Ceylon's Paddy Lands : The 1958 reform." *South Asian Review*, Vol. 5, No. 2.

Sanderatne, Nimal (1974) *The Political Economy of Asian Agrarian Reform. A Comparative Analysis with Case Studies of the Philippines and Sri Lanka (Ceylon)*, Unpublished Ph.D. Thesis, Land Tenure Centre, University of Wisconsin, Madison.

Sakar, N. K. and Thambiah, S. J. (1957) *The Disintegrating Village, Part 1*, University of Ceylon Press Board, Colombo.

Shanmugaratnam, N. (1980) "Emerging Agrarian Trends and Some Reflections on the Agrarian Reforms in Sri Lanka". *Social Science Review*, Vol. 1, No. 2.

Silva, Tudor K, (1979) "Weliwila : The Demise of Kandyan Feudalism." Morrison, Barrie M. et al (ed) *The Disintegrating Village*. Lake House Investments Ltd., Colombo.

The Government of Sri Lanka (1972) *Land Reform Law No. 1 of 1972*, Government Press, Colombo.

The Government of Sri Lanka (1972) *Agricultural Productivity Law No. 2 of 1972*, Government Press, Colombo.

The Government of Sri Lanka (1973) *Agricultural Lands Law No. 42 of 1973*, Government Press, Colombo.

The Government of Sri Lanka (1975) *Land Reform (Amendment) Law No. 39 of 1975*, Government Press, Colombo.

The Government of Sri Lanka (1979) *Agrarian Services Act, No. 58 of 1979*. Government Press, Colombo.

Walinsky, Louis J. (ed) (1977) *Agrarian Reform as Unfinished Business : The Selected Papers of Wolf Ladejinsky*. Oxford University Press, New York.

Wanigaratne, R. D. et al (1979) *Policies and Implementation of Land reform in Selected Villages of Sri Lanka*. ARTI, Colombo.

Wanigaratne, R. D. and Samad, M. (1980) *Land Alienation Under Recent Land Reforms in Sri Lanka*. ARTI, Colombo.

Weerawardena, I. K. (1975) *Lessons of an Experiment : The Paddy Lands Act of 1958*. Ministry of Agriculture and Lands, Colombo.

Weerawardena, I. K. (1977) *Land Tenure Data in Sri Lanka*. Department of Agrarian Services, Colombo.

Wickramasekara, Piyasiri (1977) "Aspects of the Hired Labour Situation in Rural Sri Lanka : Some Preliminary Findings". Hirashima, S. (ed) *Hired Labour in Rural Asia*. Institute of Developing Economies, Tokyo.

World Bank (1952) *Economic Development of Ceylon, Part 1 : A Programme of Development*. Ceylon Government Press, Colombo.